Ἀριθ. 155 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἕκτος

Συνδρομὴ ἐτησία Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

17 Δεκεμβρίου 1878

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1878 λήγει τὸ τρίτον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1879, τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Τὸ Δελτίον δωρεῖται πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς.

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ ΕΦΟΡΙΑΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1826

Ἡ ἀνωτέρω σφραγὶς ἐλήφθη ἐξ ἐγγράφου, ἀποσταλέντος ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Σμύρνῃ λογίου συνδρομητοῦ τῆς Ἑστίας κ. Μ. Π. Κοσσονῆ, κατέχοντος πολλὰ πολύτιμα ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν.

Σ. τ. Δ.

Τῇ αἰτήσει ἡμῶν, ὁ κ. Σπυρ. Π. Λάμπρος εὐμενῶς ἐχορήγησεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὸ ἑπόμενον τεμάχιον ἐκ τοῦ ἐναρκτηρίου λόγου τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐφετεινῶν μαθημάτων του περὶ τοῦ «Αἰῶνος τοῦ Περικλέους.» Ὁλόκληρος ὁ ὡραῖος οὗτος λόγος δημοσιευθήσεται προσεχῶς ἐν τῷ «Παρνασσῷ.»

Σ. τ. Δ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

. . . . . .

Οἱ Ἀθηναῖοι ἔσωσαν κατὰ τὰ περσικὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὅτε δ' ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος παρῆλθε καὶ οἱ ἑταῖροι τῆς ἑλληνικῆς ὁμαιχμίας ἀπενόστησαν εἰς τὰς ἰδίας ἕκαστος πόλεις, οἱ Ἀθηναῖοι κατῆλθον εἰς τὰ πάτρια ἐδάφη οὐχὶ ἐστεμμένοι διὰ τῶν πρώτων στεφάνων, οὓς εἶχον εὐγενῶς παραχωρήσει εἰς ἄλλους φιλοπρώτους συναγωνιστάς, οὐδὲ θριαμβικῶς, ἀλλὰ πτωχοὶ καὶ δίκην ναυαγῶν, διακομιζόμενοι τὰ ὑπολειφθέντα σκεύη καὶ εὑρίσκοντες κεκαυμένα τὰ ἕδη τῶν θεῶν, ἀποτετεφρωμένον τὸν Ἑκατόμπεδον, κατεσκαμμένους τοὺς οἴκους, πλὴν τῶν ὀλίγων *ἐν οἷς ἐσκήνησαν οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν*, καὶ ἀπανταχοῦ τῆς πατρίου γῆς τὴν ἐρημίαν καὶ τὰ ἴχνη τῆς προσφάτου πυρκαϊᾶς. Ἀλλ' οἱ πένητες ἐκεῖνοι καὶ οἰκορθοῦμενοι νικηταὶ εἶχον πλουτον ἐπαρκῆ τὰ πυρπόλητα ἀργυρεῖα τοῦ Λαυρίου καὶ μᾶλλον ἐκείνων τῆς ἀρετῆς αὐτῶν τοὺς θησαυροὺς καὶ τρεῖς ἄνδρας, οἵτινες ἐκαλοῦντο *Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Κίμων*· εἰς τούτους δὲ προσετέθη μετά τινα χρόνον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ξανθίππου. Διὰ δὲ τοῦ φρονήματος τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἀοιδίμου φιλοπατρίας τούτων τῶν ἀνδρῶν αἱ Ἀθῆναι οὐ μόνον ἐπανῆλθον εἰς ἣν θέσιν εὑρίσκοντο πρὸ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ ὑπερακοντίσασαι ταύτην οἱονεὶ δι' ἁλμάτων ἔφθασαν εἰς τοσοῦτον ἀκμῆς καὶ δυνάμεως, ὥστε νὰ καταστῇ περιώνυμος ὁ κληθεὶς αἰὼν τοῦ Περικλέους, θεωρούμενος ὡς ἡ ὑψίστη ἀκμὴ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ὁ κολοφὼν τῆς ἑλληνίδος δόξης.

Ὅτε κατῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ καθέλοντες τὸν Μῆδον, ἡ πόλις ἦτο ἀνίσχυρος καὶ ἀνυπεράσπιστος. Πῶς νὰ ἔχῃ τείχη ἡ πόλις ἥτις δὲν εἶχεν οἰκίας; Τῆς πόλεως δὲ ταύτης ἧς τὰ τείχη ἔπρεπε νὰνεγείρωσιν ὀχυρὰ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες συναπαξάπαντες, ἕκαστος συνεισκομίζων ἕνα λίθον ἰδίᾳ χειρὶ, τῆς γεραρᾶς ταύτης πόλεως οἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν διὰ τὸν φθόνον τῶν συμμάχων τῆς χθὲς καὶ ἀντιπάλων τῆς αὔριον νὰ οἰκοδομήσωσι τὰ τείχη αὐτῶν ἐν σπουδῇ δίκην ἐνόχων, πανδημεὶ πάντες καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες, ἀφειδοῦντες τῶν τε νεοδμήτων αὐτῶν οἴκων καὶ τῶν μνημάτων τῶν ἰδίων πατέρων.

Τὴν τείχισιν δὲ ταύτην ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν χρεωστεῖ εἰς τὴν πανουργίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, ὀφείλει εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ἄνδρα, ὅστις τοσαῦτα ἤδη εἶχε διαπράξει ὑπὲρ τῆς πόλεως. Εἶνε γνωσταὶ αἱ κατὰ τὰ περσικὰ ὑπηρεσίαι αὐτοῦ πρὸς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ τὸ κυριώτατον αὐτοῦ κατόρθωμα καὶ τὸ ὕψιστον ἔργον ὑπῆρξεν ἡ ἀναγνώρισις τοῦ προορισμοῦ τῆς πόλεως. Εἰς τὸν Θεμιστοκλέα πρῶτον ὀφείλουσιν αἱ Ἀθῆναι τὸν ναυτικὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν κατὰ θάλασσαν δύναμιν, εἰς αὐτοῦ τὸ προορατικὸν βλέμμα ὀφείλει ἡ πόλις τοὺς λαμπροὺς λιμένας τοῦ Πειραιῶς καὶ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὀχύρωσιν τοῦ ἐπινείου ἐκείνου. Ἐκεῖνος εἶνε τέλος ὅστις *κατὰ μικρὸν ὑπάγων καὶ καταβιβάζων τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλασσαν ἀντὶ μονίμων ὁπλιτῶν ναυβάτας καὶ θαλασσίους ἐποίησεν*. Ἡ δὲ μέλλουσα δόξα τῶν Ἀθηναίων

θὰ ἦτο ἴσως ἀδύνατος ἄνευ τῆς τροπῆς ταύτης, ἄνευ τῆς διευθύνσεως ταύτης πρὸς τὴν θάλασσαν, ἥτις χρεωστεῖται εἰς τὸν Θεμιστοκλέα. Καὶ ἀπέθανε μὲν ἐν Ἀσίᾳ ὁ Θεμιστοκλῆς μακρὰν τῆς πατρίου γῆς, ζητῶν ναυφόρον τὴν ἀδοξίαν ἐκστρατείας κατὰ τῶν ἑαυτοῦ συμπολιτῶν, ἀλλὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι οἱ οἰκεῖοι κατέθηκαν κρύφα ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ κέλευσμα ἐκείνου. Καὶ δὴ ἐδεικνύετο ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πλουτάρχου, καὶ δεικνύεται ἔτι καὶ νῦν, περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, κατὰ τὴν εἴσοδον, βωμοειδὴς τάφος ὅστις λέγεται ὢν ὁ τοῦ Θεμιστοκλέους. Τὸ ἀπὸ τῆς Σαλαμῖνος εἰσρέον γνώριμον κῦμα τὸ περιβρέχον τὴν χθαμαλὴν ἐκείνην ἀκτὴν θὰ γνωρίζῃ κάλλιον ἡμῶν ἂν ἡ κρηπὶς ἐκείνη καλύπτει ἀληθῶς τὰ ἱερὰ ὀστᾶ τοῦ μεγάλου ναυμάχου.

Αἱ Ἀθῆναι ἔγειναν ἰσχυραί, γενόμεναι δύναμις ναυτική. *Μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος*, ἔλεγεν ὁ Περικλῆς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου, ἔχων σαφῆ ἰδέαν τῶν δυνάμεων τῆς πόλεως. Ὅτι δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς, τρέπων τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐξηλέγχθη *τῶν μελλόντων τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής*, ἀποδεικνύουσιν αἵ τε νῖκαι κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους καὶ ἡ ἔπειτα ἡγεμονία τῆς πόλεως.

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἀπέθανε μακρὰν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ τἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ περινοίας εἶχον ἤδη φανῆ. Ὁ Πειραιεὺς ἐκεῖνος ὃν εἶχε κτίσει καὶ ὀχυρώσει κατέστη ἐντὸς βραχέος χρόνου σπουδαῖον ἐμπορικὸν κέντρον, ἑστία τῶν μετοίκων ἐκείνων εἰς οὓς οὐχ ἧττον τῶν πολιτῶν ὤφειλον αἱ Ἀθῆναι τὴν ἀκμὴν αὐτῶν. Αἱ δὲ νῖκαι τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῆς Μυκάλης καὶ οἱ θριαμβευτικοὶ ἀνὰ τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας πλόες τῶν Ἀθηναίων εἶχον ἐμποιήσει εἰς τὸν ναυτικὸν ὄχλον φρόνημα καὶ ἔξαρσιν. Οἱ ἐπιβάται τῶν τριήρων οἵτινες ἐπολιόρκησαν τὴν Σηστόν, οἱ θρανῖται τῶν νηῶν αἵτινες ἐναυλόχησαν πρὸ τοῦ Βυζαντίου εἶχον ἤδη πολλάκις ὑποστῆ γενναίως τὸν βορρᾶν καὶ τὸ κῦμα, ὥστε νὰ μὴ δεχθῶσιν, ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ τὴν πάροδον τοῦ κινδύνου, νὰ ταχθῶσι κατώτεροι τοῦ εὐπατρίδου, ὅστις εἶχεν ἐτησίαν πρόσοδον πεντακοσίων ἢ τριακοσίων μεδίμνων, ἢ τοῦ ἱππέως τοῦ διακοσιομεδίμνου. Τίς λόγος ὑπῆρχε τὸ ἑξῆς ἵνα μετέχωσι τῶν κοινῶν κατὰ τοὺς τέως ὁρισταμένους νόμους μόνον ἐκεῖνοι; διὰ τί νὰ μὴ ἔχωσι πρόσοδον εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ οἱ θῆτες, ἐξ ἧς τάξεως μάλιστα ἦσαν οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ εὐδοκιμήσαντι στόλῳ; Διὰ τίνα λόγον νὰ μὴ ὑπάρχῃ τελεία ἰσονομία μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν, ὅτε τῶν μὲν πολυμεδίμνων καὶ τῆς ἱππάδος τάξεως τὴν ἀκίνητον οὐσίαν εἶχε παραβλάψει καὶ ἐλαττώσει ἡ δῄωσις τῆς ἀττικῆς γῆς ὑπὸ τοῦ Περσου, τοῦ δὲ θητικοῦ τὴν θέσιν εἶχον ὑψώσει αἱ κατὰ θάλασσαν ἧτται τῶν βαρβάρων καὶ τὸ κράτος τὸ ἐκ τῆς θαλάσσης; Διεσώθη διήγημα τὰ μάλιστα χαρακτηριστικὸν τῆς νέας τροπῆς τῶν ἀθηναϊκῶν πραγμάτων, τοῦ νέου πνεύματος ὅπερ εἶχεν ἀρχίσει ἐπικρατοῦν ἐν τῇ πολιτείᾳ. Λέγεται ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Μιλτιάδου, ὅτε ὁ Θεμιστοκλῆς ἔπειθε τοὺς Ἀθηναίους νὰ κατέλθωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀνελθὼν διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ φαιδρὸς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἀνέθηκεν ἐπιδεικτικῶς εἰς τὴν θεὰν ἵππου τινὰ χαλινὸν *ὡς οὐδὲν ἱππικῆς ἀλκῆς, ἀλλὰ ναυμάχων ἀνδρῶν τῆς πόλεως δεομένης*. Ὁ τελῶν εἰς τοὺς γεωμόρους ἀνέθηκε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου εἰς τὴν θεάν· τὸ ὑπηρέσιον καὶ ἡ κώπη ἐνίκησε τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα· ὁ θὴς ἀνυψώθη μέχρι τοῦ πεντακοσιομεδίμνου· ἡ τετάρτη τάξις τῶν ἐλευθέρων κατέστη ἰσότιμος τῶν τριῶν πρώτων. Τὸ γεγονὸς ἐτελέσθη, τὸ γεγονὸς ἦτο φυσικὸν νὰ τελεσθῇ μετὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Θεμιστοκλῆς, κατανοῶν ὀρθῶς τὰ θέσφατα τῆς Πυθίας, κατεβίβασε τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἠνέῳξε τὰ ὑγρὰ κέλευθα εἰς τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν.

Ὅταν ἰδέα τις ὡριμάσῃ ἀληθῶς, ὅταν παραστῇ προφανὴς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, δὲν εἶνε πλέον δυσχερὲς νὰ εὑρεθῇ ὁ ἀνὴρ ὅστις μέλλει νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτήν. Ὁ δὲ ἀνὴρ ὅστις ἀνέλαβε ταύτην τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος ὑπῆρξεν ὁ Ἀριστείδης. Εἶνε δὲ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ υἱὸς οὗτος τοῦ Λυσιμάχου, ὅστις ἐκ παίδων ἤδη ἀντεπολιτεύετο, *κατεστασίαζε*, κατὰ τὴν ἀθηναϊκὴν φράσιν, τὸν Θεμιστοκλέα, ὑπῆρξεν αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις ἐδέησε νὰ γείνῃ ὁ εἰσηγητὴς ἀναμορφώσεως ἥτις εἶνε τὸ φυσικὸν προϊὸν τῆς ἐπὶ τὴν θάλασσαν τροπῆς τῶν Ἀθηναίων, ἥτις χρεωστεῖται εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Νεοκλέους . . . . . .

. . . . . .

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συνέχεια· ἴδε σελ. 785.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ'

Παράδοξος συνέντευξις, συνεπείᾳ τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ.

Ἂν καὶ τὸν βίον αὐτῆς ὅλον διῆλθεν ἡ νεᾶνις ἐν ταῖς ἀγυιαῖς καὶ ἐν βδελυροῖς καταγωγίοις, ἐν τῇ καρδίᾳ ὅμως αὐτῆς ὑπελάνθανον ἔτι διατηρούμενα λείψανα γυναικείων αἰσθημάτων. Ὅτε λοιπὸν ἤκουσε κρότον βημάτων ἐλαφρῶν πλησίον τῆς θύρας καὶ ἀνελογίσθη ὁπόση ἀπόστασις ἐχώριζεν αὐτὴν ἀπὸ τὴν κόρην, ἣν περιέμενε, ἠσθάνθη πιεζομένην τὴν καρδίαν της ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἰδίας καταισχύνης· καὶ ἔφριξεν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ τὴν παρουσίαν ἐκείνης, ἣν μετὰ πόθου ἀκατασχέτου ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ.

Ἀλλὰ κατὰ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν αἰσθημάτων ἐπάλαιεν ἡ ὑπερηφανία, ἐλάττωμα τῶν ἐξωλεστάτων ἅμα καὶ τῶν εὐγενεστάτων.—Ἡ ἄτιμος σύντροφος ληστῶν καὶ κακούργων, τὸ ἀπόβρασμα τῶν χαμαιτυπείων, ἡ συνένοχος τῶν ἐν εἱρκταῖς καὶ κατέργοις, ἡ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ἀγχόνης ζῶσα γυνὴ ἐκείνη, διετήρει ἀκόμη ἀρκετὴν ὑπερηφανίαν, ὅπως μὴ δείξῃ συγκίνησίν τινα, ἣν ἐθεώρει ὡς τεκμήριον ἀδυναμίας. Καὶ ὅμως τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο τῆς συγκινήσεως ἦν ἡ μόνος δεσμὸς ὁ συνδέων αὐτὴν μετὰ τοῦ γυναικείου φύλου, οὗ τὰ ἴχνη καὶ τὰ γνωρίσματα ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας ἀπήλειψεν ὁ ἀκόλαστος αὐτῆς βίος.

Ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδεν ὅτι ἡ πρὸ αὐτῆς μορφὴ ἦν μορφὴ χαριεστάτης καὶ εὐειδοῦς νεάνιδος· ἀλλ' ἐταπείνωσεν αὐτοὺς ἀμέσως, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν προσποιουμένη ἀδιαφορίαν ἄκραν, καὶ εἶπεν·

«Μὲ πολὺ μεγάλην δυσκολίαν ἀφίνουν κἀνένα νὰ σας πλησιάσῃ, μίς. Ἐὰν δυσηρεστούμην καὶ ἔφευγα, ὡς πολλοὶ ἄλλοι θὰ ἔκαμνον, θὰ μετενοεῖτε παραπολὺ κατόπιν, καὶ ὄχι χωρὶς λόγον.

— Λυποῦμαι πολὺ ἂν κακῶς σᾶς ἐδέχθησαν, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Ῥόζα. Σᾶς παρακαλῶ νὰ το λησμονήσητε καὶ νὰ μοι εἴπητε τί σας φέρει ἐδῶ· πρὸς ἐμὲ θέλετε νὰ ὁμιλήσητε;»

Ἡ εὐμένεια, μεθ' ἧς ὑπεδέξατο αὐτήν, οἱ γλυκεῖς λόγοι καὶ οἱ περιποιητικοὶ τρόποι τῆς νεάνιδος, οἵτινες οὔτε ὑπεροψίαν, οὔτε δυσαρέσκειαν προέδιδον, κατεθορύβησαν τὴν Νάνσυ, ἥτις δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

«Ὦ λαίδυ, λαίδυ, εἶπεν ἀποκρύψασα ἄπελπις διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον· ἂν ὑπῆρχον περισσότεραι ὅμοιαί σας, αἱ ὅμοιαί μου θὰ ἦσαν ὀλιγώτεραι. Ὦ! βέβαια! βέβαια!

— Καθήσατε, εἶπεν ἡ Ῥόζα μετὰ συμπαθείας, πολὺ μὲ λυπεῖτε. Ἂν ἦσθε πτωχὴ καὶ δυστυχής, εὐτύχημά μου θὰ θεωρήσω νὰ σας συντρέξω ὅσον δύναμαι, πιστεύσατέ το. Καθήσατε, σᾶς παρακαλῶ.

—Ὄχι, ἀφήσατέ με νὰ σταθῶ ὀρθή, λαίδυ, εἶπεν ἡ Νάνσυ ἐξακολουθοῦσα νὰ κλαίῃ, καὶ μή μοι ὁμιλῆτε μὲ τόσην καλωσύνην, προτοῦ νὰ με γνωρίσητε. . . Εἶναι πολὺ ἀργά. . . αὐτὴ ἡ θύρα. . . εἶναι κλεισμένη;

— Ναί, εἶπεν ἡ Ῥόζα, ἥτις ὠπισθοδρόμησέ τινα βήματα, ἀκουσίως θελήσασα νὰ ἐξασφαλισθῇ· ἀλλὰ διὰ τί αὐτὴ ἡ ἐρώτησις;

— Διότι, εἶπεν ἡ νεᾶνις, θὰ ἐναποθέσω τὴν ζωήν μου καὶ τὴν ζωὴν πολλῶν ἄλλων ἀκόμη εἰς χεράς σας. Εἶμαι ἐγὼ ἐκείνη, ἡ ὁποία διὰ τῆς βίας ἐπανέφερα τὸν μικρὸν Ὄλιβερ εἰς τοῦ γέροντος Φέιγγιν, τοῦ Ἑβραίου, τὴν ἑσπέραν ὅπου τὸ παιδὶ ἔφυγεν ἀπὸ Πέντονβιλ.

— Σεῖς! εἶπεν ἡ Ῥόζα Μαιυλάη.

— Ἐγὼ ἡ ἰδία. Εἶμαι τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο πλάσμα περὶ τοῦ ὁποίου ἠκούσατε νὰ γίνεται λόγος. Ἐγὼ ἡ ὁποία ζῶ ἐν τῷ μέσῳ κλεπτῶν, καὶ ἡ ὁποία τὴν ἰδίαν ζωὴν ἔζησα πάντοτε, ἀπὸ μικρᾶς μου ἡλικίας ποῦ ἐνθυμοῦμαι· ποτέ μου δὲν ἤκουσα λόγον καλὸν ἀπὸ κἀνένα, ἐκτὸς ἐκείνων, τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγου ἤκουσα ἀπὸ τὸ στόμα σας, λαίδυ. Ὁ Θεὸς νὰ με εὐσπλαγχνισθῇ. Μὴ προσπαθῆτε νὰ κρύψητε τὴν ἀποστροφήν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεσθε πρὸς ἐμέ. Εἶμαι πλέον νέα παρ' ὅσον φαίνομαι, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὁποῦ μὲ βλέπει ὁ κόσμος μὲ περιφρόνησιν. Καὶ ἐκεῖναι ἀκόμη ὁποῦ ζητοῦν ἐλεημοσύνην, τραβιοῦνται διὰ νὰ μὴ ἐγγίξουν ἐπάνω μου, ὅταν περνῶ ἀπὸ τὸν δρόμον.

— Τί φρικώδη πράγματα! ἀνεφώνησεν ἡ Ῥόζα ἀκουσίως ἀπομακρυνθεῖσα πλειότερον ἀπὸ τῆς παραδόξου ἐκείνης νέας.

— Εὐχαριστήσατε γονατιστὴ τὸν Θεόν, εὐγενὴς κυρία, ἀνεφώνησεν ἡ Νάνσυ, διότι σᾶς ἐχάρισε φίλους, οἱ ὁποῖοι σᾶς ἐπρόσεχαν καὶ σᾶς ἐπεριποιοῦντο εἰς τὴν παιδικήν σας ἡλικίαν. Εὐχαριστήσατέ τον διότι σᾶς ἐφύλαξαν ἀπὸ τὸ κρύον, τὴν πεῖναν, ἀπὸ ζωὴν ἄτακτον καὶ παραλυμένην, καὶ ἀπὸ κάτι χειρότερον ἀκόμη, ὡς συνέβη εἰς ἐμὲ ἀπὸ τὴν μικράν μου ἡλικίαν.

— Πολὺ μὲ θλίβετε! εἶπεν ἡ Ῥόζα μὲ φωνὴν ὑποτρέμουσαν, σφόδρα συγκεκινημένη. Μόνον νὰ σας ἀκούω, ἡ καρδία μου σπαράσσεται.

— Εὐλογημένη νὰ ἦσθε διὰ τὴν καλωσύνην σας! Ἐὰν εἰξεύρετε ποῦ καταντῶ κἀμμίαν φορὰν θὰ με ἐλεεινολογεῖτε περισσότερον. Ἀλλὰ διέφυγα ἀπὸ τὰ χέρια ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι χωρὶς ἄλλο θὰ με ἐσκότωναν, ἐὰν ἤξευραν πῶς ἦλθα ἐδῶ· καὶ ἦλθα διὰ νὰ σας φανερώσω, ὅσα ἤκουσα νὰ λέγουν αὐτοί. Γνωρίζετε ἕνα κἄποιον Μώνξ;

— Ὄχι, εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Ἐκεῖνος ὅμως σᾶς γνωρίζει· εἴξευρεν ὅτι εἶσθε ἐδῶ, καὶ ἀπὸ τοὺς λόγους του ὡδηγήθην καὶ ἐγώ.

— Ποτέ μου δὲν ἤκουσα τοιοῦτον ὄνομα.

— Ἴσως θὰ ἀλλάξῃ ὄνομα, ὅταν ἔρχεται εἰς ἡμᾶς, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις. Πολλάκις τὸ ὑποπτεύθηκα. Εἶναι κἄμποσος καιρὸς (ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ἀπὸ τὴν κλοπὴν ἐκείνην ποῦ ἐπήρατε τὸν Ὄλιβερ), ὅτε ἤκουσα μίαν συνομιλίαν μεταξὺ τοῦ Φέιγγιν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ἔκτοτε εἶχα πάρει εἰς κακό· ἕνα βράδυ, ὁποῦ ἦσαν μαζί, ἀνεκάλυψα ὅτι ὁ Μώνξ, ὅπως τὸν λέμε ἡμεῖς, καὶ τὸν ὁποῖον σεῖς . . .

—Καλά, καλά, εἶπεν ἡ Ῥόζα· εἰξεύρω . . . ἔπειτα . . .

— Ὅτι ὁ Μώνξ τὸν εἶχε κατὰ τύχην ἰδεῖ τὴν πρώτην φορὰν ὁποῦ τὸν ἐχάσαμε, καὶ ὅτι ἀμέσως ἀνεγνώρισε πῶς ἦτο τὸ παιδὶ ποῦ ἐγύρευε. Διατί ὅμως τὸ ἐγύρευε δὲν ἠμπόρεσα ἀκόμη νὰ μάθω. Ἔκλεισε μὲ τὸν Φέιγγιν μίαν συμφωνίαν, καὶ ἡ συμφωνία αὐτὴ ἦτο νὰ πάρῃ

κάμποσα χρήματα ὁ Ἑβραῖος ἂν πιάσῃ πάλιν τὸν Ὄλιβερ· ἂν κατώρθωνε νὰ κάμῃ τὸν Ὄλιβερ κλέπτην, ὁ Μὼνξ ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ δώσῃ πολὺ περισσότερα χρήματα. Αὐτὸς ποῦ ἐζήτει αὐτὸ εἶχε βέβαια κάποιον σκοπόν.

— Καὶ ποῖος ἦτο αὐτὸς ὁ σκοπός; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα.

— Αὐτὸ ἐπερίμενα νὰ μάθω, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις, ὅταν εἶδαν τὸν ἴσκιον μου εἰς τὸν τοῖχον, καὶ σᾶς βεβαιῶ πῶς ἂν ἦτο ἄλλος εἰς τὴν θέσιν μου δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ξεφύγῃ, ὡς ἐξέφυγα ἐγώ. Ἀλλ' ἀπὸ τότε δὲν τὸν ἐπανεῖδα παρὰ μόνον χθὲς τὸ βράδυ.

— Καὶ τί συνέβη χθές;

— Τώρα θὰ σας εἰπῶ, λαίδυ. Χθὲς λοιπὸν τὸ βράδυ ἐπέστρεψεν, ὡς τὴν πρώτην φοράν. Ἀνέβησαν καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐπάνω δωμάτιον· ἐγὼ ὅμως τὰ κατάφερα τόσῳ καλά, ὥστε νὰ μὴ προδοθῶ ἀπὸ τὸν ἴσκιον μου, καὶ ἄκουσα εἰς τὴν πόρτα. Καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ πρῶτοι λόγοι, ὁποῦ ἤκουσα νὰ λέγῃ ὁ Μώνξ· «Ἔτσι λοιπὸν τὰ μόνα πειστήρια, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουσι τὴν ταυτότητα τοῦ παιδιοῦ, εὑρίσκονται εἰς τὰ βάθη τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ γρηᾶ στρίγγλα εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἔδωσεν ἡ μητέρα, σαπίζει μέσα εἰς τὸν τάφον της.» Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐγέλασαν καὶ εἶπαν ὅτι ἡ ὑπόθεσις 'πῆγεν ἐξαίρετα. Ὁ Μὼνξ ὅτε ὡμίλει διὰ τὸ παιδὶ ἔκαμνε 'σὰν μανιώδης· ἔλεγε πῶς ἂν καὶ χωρὶς κίνδυνον εἶχε βέβαια τὰ χρήματα τοῦ διαβόλου ἐκείνου, θὰ ἦτο ὅμως πλέον ἥσυχος ἂν ἐτελείωνε διαφορετικὰ τὴν δουλειά.

«Τί νόστιμο θὰ ἦτο, εἶπεν, ἂν ἠμπορούσαμε νὰ διαψεύσωμεν τὰς ὑπερηφάνους ἐλπίδας, αἱ ὁποῖαι ὑπηγόρευσαν τὴν διαθήκην τοῦ πατέρα, καὶ τοῦτο εὔκολα θὰ το κατωρθώναμεν ἂν κατεβάραμε νὰ τσουβαλιάσωμε εἰς τὰς φυλακὰς τὸ διαβολόπαιδο, ἢ ἂν τὸ στέλλαμε μίαν ὥραν ἀρχήτερα εἰς τὴν κρεμάλα διὰ κάνὲν μέγα κακούργημα! ὡς τόσῳ αὐτὸ δὲν θὰ ἦτο δύσκολον εἰς ἐσὲ, Φέιγγιν, καὶ πολλὰ θὰ ἐκέρδιζες ἂν τὸ κατώρθωνες.»

— Τί εἶναι αὐτά; ἀνεφώνησεν ἡ Ῥόζα.

— Ἡ ἀλήθεια, λαίδυ, ἂν καὶ ἐβγαίνῃ ἀπὸ τὸ στόμα μου, ὑπέλαβεν ἡ Νάνσυ. Ἔπειτα εἶπε μὲ πολλὰς βλασφημίας, τὰς ὁποίας πολὺ θὰ ἀηδιάζετε ἂν ἀκούετε—ἀλλὰ τὸ 'δικό μου αὐτὶ εἶναι πρὸ πολλοῦ συνειθισμένον εἰς αὐτὰ,—πῶς ἂν ἠμποροῦσε διὰ νὰ χορτάσῃ τὸ μῖσός του νὰ σκοτώσῃ τὸ παιδὶ χωρὶς ὅμως νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ τομάρι του, θὰ το ἔκαμνεν εἰς τὴν στιγμήν· ἀλλὰ πῶς, ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἶναι δύσκολον, θὰ τον ἐπιτηρῇ ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ ἂν ποτε τοῦ καταβῇ ἡ ἰδέα νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν καταγωγήν του, θὰ ἠμποροῦσε 'γρήγορα νὰ τοῦ βουλώσῃ τὸ στόμα· «Κοντολογῆς, Φέιγγιν, εἶπεν, ὅσῳ Ἑβραῖος καὶ ἂν ἦσαι, ποτὲ εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν δὲν θὰ ἔσησες παγίδα, 'σὰν κ' ἐκείνη μὲ τὴν ὁποίαν θὰ πιάσω τὸν ἀδελφόν μου τὸν Ὄλιβερ.»

— Τὸν ἀδελφόν του! ἀνεκραύγασεν ἡ Ῥόζα.

— Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ λόγοι του, εἶπεν ἡ Νάνσυ, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνομιλίας ἔβλεπεν ἀνήσυχος περὶ αὐτὴν, διότι ἐνόμιζε πάντοτε ὅτι ἔβλεπε τὸν Σάικς ἐνώπιόν της. Καὶ δὲν εἶναι αὐτὰ μόνον· ὅταν ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ διὰ σᾶς καὶ τὴν ἄλλην κυρίαν, προσέθηκεν ὅτι φαίνεται πῶς ὁ Θεὸς ἢ ὁ διάβολος συνώμνυον κατ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ὁ Ὄλιβερ ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια σας. Ἀκολούθως ἐγέλασε πολὺ καὶ εἶπεν ὅτι πολλαῖς φοραῖς ἡ δυστυχία ἔχει καὶ τὰ καλά της· διότι, ἂν εἴξευρεν, εἶπε, ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ κατσούλι ποῦ ἔχει κοντά της, θὰ ἔδιδεν (ὡμίλει διὰ τὴν εὐγενία σας), δὲν εἰξεύρω πόσας χιλιάδας λίρες στερλίνες ἂν τὰς εἶχε.

— Ἐννοεῖτε βεβαίως ὅτι δὲν ἔλεγε σπουδαίως αὐτὰ, εἶπεν ἡ Ῥόζα, ὠχριάσασα.

— Ποτὲ δὲν ὡμίλησεν ἄνθρωπος μὲ περισσοτέραν σπουδαιότητα, εἶπεν ἡ Νάνσυ, σείσασα τὴν κεφαλήν. Ὅταν μισῇ κάνένα δὲν ἀστειεύεται. Γνωρίζω ἄλλους, οἱ ὁποῖοι κάμνουν πολλὰ χειρότερα ἀπὸ αὐτὸν, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ τους ἀκούω δώδεκα φοράς παρὰ αὐτὸν μίαν. Ἀλλ' ὅμως εἶναι πολὺ ἀργὰ, καὶ πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ 'σπίτι προτοῦ νὰ ἐννοήσουν ὅτι ἐδραπέτευσα. Πρέπει νὰ φύγω τὸ 'γρηγορώτερο.

— Ἀλλὰ τί ἠμπορῶ ἐγὼ νὰ κάμω; εἶπεν ἡ Ῥόζα. Χωρὶς ὑμᾶς πῶς δύναμαι νὰ χρησιμοποιήσω ὅσα μοὶ εἴπατε; Νὰ φύγετε! Θέλετε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψητε ἐν τῷ μέσῳ τῶν κακούργων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους μὲ τόσῳ φρικώδη χρώματα μοὶ περιεγράψατε! Περιμείνατε· ἂν θελήσητε νὰ ἐπαναλάβητε τὰ αὐτὰ εἰς ἕνα κύριον, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, δύναται οὗτος νὰ σας ὁδηγήσῃ εἰς μέρος ἀσφαλές.

— Ὄχι, εἶπεν ἡ νεᾶνις, θέλω νὰ φύγω. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω, διότι... Ἀλλὰ πῶς νὰ ἀναφέρω τοιαῦτα πράγματα ἐνώπιον μιᾶς κυρίας ἀθώας καὶ ἐναρέτου καθὼς ὑμᾶς; Διότι μεταξὺ ὅλων ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ σᾶς ὡμίλησα, ὑπάρχει καὶ ἕνας... ὁ φοβερώτερος ὅλων, τὸν ὁποῖον δὲν ἠμπορῶ νὰ φίσω· ποτὲ δὲν θὰ τον ἐγκαταλείψω, καὶ ἂν ἀκόμη μοῦ ὑποσχεθοῦν ὅτι θὰ με λυτρώσουν ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν ζωὴν ὁποῦ ζῶ.

— Τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς σας ἐδείξατε ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ Ὄλιβερ, εἶπεν ἡ Ῥόζα· ἡ εἰλικρίνεια, ἡ μετάνοιά σας καὶ πρὸ πάντων τὸ αἴσθημα, ὅπερ σᾶς κατέλαβε περὶ τῆς αἰσχύνης σας, πάντα ταῦτα μὲ κάμνουσι νὰ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἐλπὶς ἐπανορθώσεως. Ὤ! σᾶς ἱκετεύω, εἶπε μετὰ ζέσεως ἡ κόρη συνάπτουσα τὰς χεῖρας, ἐν ᾧ δάκρυα κα-

τέβρεχον τὸ πρόσωπόν της, μὴ ἀπορρίψητε τὰς ἱκεσίας ἑτέρας νεάνιδος, τῆς πρώτης, ναί... τῆς πρώτης ὑποθέτω, παρὰ τῆς ὁποίας ἀκούετε λόγους συμπαθείας καὶ ἐλέους. Συγκατατεθῆτε, καὶ ἄφετέ με νὰ σας λυτρώσω.

— Λαίδυ, ἀνεφώνησεν ἡ Νάνσυ γονυπετήσασα, εἶσθε ἄγγελος· εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὁποῦ ἀκούω τόσῳ γλυκεῖς λόγους. Ἀλλοίμονον! διατί νὰ μὴ ἀκούσω αὐτοὺς πρό τινων ἐτῶν! Θά με ἔκαμνον νὰποφύγω τὴν κακίαν καὶ τὴν δυστυχίαν· ἀλλὰ τώρα πλέον εἶναι πολὺ ἀργά, πολὺ ἀργά!

— Οὐδέποτε εἶναι πολὺ ἀργὰ, εἶπεν ἡ Ῥόζα, διὰ τὴν μετάνοιαν καὶ τὸν ἐξιλασμόν.

— Καὶ ὅμως εἶναι πολὺ ἀργά! ἀνεφώνησεν ἡ Νάνσυ, διὰ τόνου φωνῆς προδίδοντος ὅλην τὴν ψυχικὴν αὐτῆς ἀγωνίαν. Δὲν ἠμπορῶ νὰ τον ἀφήσω πλέον· δὲν ἠμπορῶ νὰ γίνω αἰτία τοῦ θανάτου του!

— Πῶς θὰ γίνετε αἰτία; ἠρώτησε μετ' ἀπορίας ἡ Ῥόζα.

— Τίποτε δὲν θὰ ἠμπόρει νὰ τον σώσῃ, εἶπεν ἡ Νάνσυ, ἐὰν ἔλεγον καὶ εἰς ἄλλους ὅσα σᾶς εἶπον· ἐὰν τοὺς ἔστελα εἰς τὴν κρεμάλαν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, πρῶτος θὰ ὑπήγαινεν αὐτός. Εἶναι ὁ θρασύτερος ὅλων... καὶ ἔχει κάμει τόσα κακουργήματα!

— Εἶναι δυνατὸν, εἶπεν ἡ Ῥόζα, χάριν ἑνὸς τοιούτου ἀνθρώπου νὰπαρνηθῆτε τὴν ἐλπίδα βίου καλλιτέρου καὶ τὴν βεβαιότητα ἀμέσου ἀπαλλαγῆς; Εἶναι τρέλα.

— Δὲν εἰξεύρω τί εἶναι, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι, πῶς τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς τὸ λέγω. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω... δὲν εἰξεύρω ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ νά με τιμωρήσῃ διὰ τὸ κακὸν ὁποῦ ἔκαμα, ἀλλὰ κάτι τι μὲ τραβᾷ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, μὲ ὅλα τὰ βάσανα καὶ τὰ κακὰ ὁποῦ ὑποφέρω ἀπὸ αὐτόν· καὶ ἂν ἀκόμη ἔμελλον νὰποθάνω σκοτωμένη ἀπὸ τὸ χέρι του, πάλιν θὰ ἔτρεχα πλησίον του.

— Τί νὰ κάμω; εἶπεν ἡ Ῥόζα. Δὲν δύναμαι νά σας ἀφήσω νὰναχωρήσητε οὕτω.

— Πρέπει νά με ἀφήσητε, λαίδυ, ὀφείλετε νά με ἀφήσετε, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις ἐγερθεῖσα. Δὲν θά με κρατήσετε, διότι ἐνεπιστεύθηκα εἰς τὴν καλωσύνην σας χωρὶς νά σας ζητήσω ὅρκον.

— Καὶ τί χρῆσιν νὰ κάμω τότε τῶν ἀποκαλύψεών σας; εἶπεν ἡ Ῥόζα. Πρέπει νὰ ἐξιχνιάσωμεν τὸ μυστήριον αὐτό· ἄλλως εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ τὸ μυστικὸν ὅπερ μοὶ ἐνεπιστεύθητε εἰς τὸν Ὄλιβερ, τὸν ὁποῖον τόσον ἐγκαρδίως ποθεῖτε νὰ ὠφελήσητε;

— Θὰ ἔχετε βεβαίως κάνένα φίλον ἀσφαλῆ, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ δύνασθε νὰνακοινώσητε αὐτὰ καὶ νὰ ζητήσητε τὴν συμβουλήν του.

— Ἀλλὰ πῶς ἠμπορῶ νά σας ἐπανίδω ἐν ἀνάγκῃ; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μάθω ποῦ κατοικοῦσιν οἱ ἀπαίσιοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι... ἀλλ' εἴπατέ μοι πότε καὶ ποῦ ἠμπορῶ νά σας εὕρω.

— Ὑποσχεθῆτέ μοι, πῶς θὰ φυλάξητε τὸ μυστικόν μου καὶ θὰ ἔλθητε μόνη ἢ συνοδευμένη ἀπὸ τὸν φίλον σας, μὲ τὴν συμφωνίαν ὅτι δὲν θά με κατασκοπεύσῃ κάνείς, οὐδὲ θά με ἀκολουθήσῃ διὰ νὰ μάθῃ τὴν κατοικίαν μου.

— Σᾶς τὸ ὁρκίζομαι, εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Κάθε Κυριακὴν τὸ βράδυ, εἶπεν ἡ νεᾶνις ἄνευ ἐνδοιασμοῦ, ἀπὸ τὰς ἕνδεκα ἕως τὰ μεσάνυκτα, θὰ περιπατῶ εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Λονδίνου, ἂν εὑρίσκωμαι ἀκόμη εἰς τὴν ζωήν.»

Καὶ ἡ δυστυχὴς ἀπῆλθεν ἀποκρούσασα καὶ αὖθις τὰς θερμὰς παρακλήσεις τῆς Ῥόζας, μηδὲ στέρξασα νὰ δεχθῇ τι παρ' αὐτῆς. Μείνασα μόνη ἡ Ῥόζα Μαιυλάη, κατατεθορυβημένη ἐκ τῆς ἀλλοκότου ταύτης σκηνῆς, ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἦτο παίγνιον ὀνείρου τινός. Εἶτα ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, προσπαθοῦσα νὰ συγκεντρώσῃ τὰς συγκεχυμένας αὐτῆς ἰδέας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'

Δεικνύον ὅτι τὰ ἀπρόοπτα συμβάντα ὁμοιάζουσι μὲ τὰς συμφοράς, διότι ἕκαστον παρακολουθεῖται πάντοτε καὶ ὑπὸ ἄλλων.

Ὁμολογουμένως ἡ θέσις τῆς Ῥόζας ἦν λίαν δυσχερής. Ἐν ᾧ ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ διασχίσῃ τὸν περικαλύπτοντα τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὄλιβερ πυκνὸν πέπλον, εἶχεν ἀφ' ἑτέρου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσῃ ἐν ἄκρᾳ ἐχεμυθίᾳ τὰ ἀνακοινωθέντα αὐτῇ ὑπὸ τῆς ἀθλίας ἐκείνης γυναικὸς, ἥτις προέβη εἰς τὰς ἐκμυστηρεύσεις ταύτας βασιζομένη εἰς τὴν πίστιν τῆς ἁγνῆς καὶ ἀθώας νεάνιδος. Ἄλλως δὲ τὰ μέγιστα συνεκίνησαν τὴν καρδίαν τῆς Ῥόζας Μαιυλάη καὶ οἱ λόγοι καὶ οἱ τρόποι τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης. Ὁ πόθος τοῦ νὰ φέρῃ εἰς μετάνοιαν καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ ἐλπίδα εἰς τὸ δύστηνον πλάσμα, συνεχέετο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς μετὰ τῆς πρὸς τὸν νέον Ὄλιβερ στοργῆς.

Εἶχον προαποφασίσει τρεῖς μόνον ἡμέρας νὰ μείνωσιν ἐν Λονδίνῳ καὶ κατόπιν νὰ μεταβῶσιν εἰς μακρινόν τι μέρος παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης. Ἦν ἡ πρώτη ἡμέρα καὶ ἐπλησίαζε μεσονύκτιον. Ὁποίας ἐνεργείας ἔδει ἡ Ῥόζα νὰ ποιήσηται κατὰ τὸ ἐναπολειπόμενον εἰκοσιτετράωρον διάστημα; ἀφ' ἑτέρου πῶς νὰναβάλῃ τὸ ταξείδιον, χωρὶς νὰ διεγείρῃ ὑποψίας;

Μετὰ τῆς Ῥόζας καὶ τῆς θείας της εὑρίσκετο καὶ ὁ κύριος Λόσμπερν, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ μείνῃ παρ' αὐταῖς καὶ κατὰ τὰς ὑπολοίπους δύο ἡμέρας. Ἀλλ' ἡ Ῥόζα ἐγίνωσκε κατὰ βάθος τὸν παράφορον χαρακτῆρα τοῦ ἐξαιρέτου φίλου της καὶ ἐφαντάζετο μεθ' ὁπόσης ὀργῆς θὰ ἤκουε τὰ σχέδια περὶ νέας ἀπαγωγῆς τοῦ Ὄλιβερ· ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὴν κυρίαν Μαιυλάη ἐτόλμα νὰ ἐμπιστευθῇ τὸ μυστικὸν ἐκ φόβου μὴ σπεύσῃ αὕτη

νά το ἀνακοινώση εἰς τὸν ἰατρόν. Πρὸς στιγμὴν ἐπῆλθεν αὐτῇ ἡ ἰδέα νὰ ἐπικαλέσηται τὴν βοήθειαν τοῦ Ἐρρίκου, ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη διήγειρεν ἐν αὐτῇ τὴν ἀνάμνησιν τῆς τελευταίας των συνεντεύξεως καὶ ἔκρινε μηδαμῶς συμβιβαζόμενον μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς τὸ νά τον ἀνακαλέση, ἀφ' οὗ (καὶ ἡ σκέψις αὕτη τὴν ἔκαμε νὰ δακρύση) θὰ εἶχεν ἴσως κατορθώσει νά την λησμονήση καὶ νὰ ζῇ εὐτυχὴς μακρὰν αὐτῆς.

Ὑπὸ τοιούτων βασανιζομένη στοχασμῶν, καὶ ἀπορρίπτουσα πᾶν νέον σχέδιον, καθ' ὅσον ἐπήρχετο εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς, ἡ Ῥόζα διῆλθεν ἄγρυπνος τὴν νύκτα, τὴν δ' ἐπαύριον μετὰ ὥριμον, σκέψιν, ἀγνοοῦσα πλέον τί ἄλλο νὰ κάμῃ, ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἐρρίκου.

«Ἐὰν ἦναι βαρὺ εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ ἐδῶ, ἐσκέπτετο, πολὺ βαρύτερον εἰς ἐμὲ εἶναι τὸ νά τον ἴδω. Ἀλλὰ θὰ ἐπιστρέψῃ ἆρά γε; ἴσως οὐχί! Τίς οἶδε μήπως ἀρκεσθῇ μόνον εἰς τὸ νὰ γράψῃ· ἢ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ἂν δὲν προσπαθήσῃ νὰ ποφύγῃ πᾶσαν μετ' ἐμοῦ συνάντησιν, ὡς ἔκαμε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του; Οὐδέποτε θά το ἐπίστευον, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀναμφιβόλως τὸ καλλίτερον δι' ἀμφοτέρους ἡμᾶς.»

Καὶ ἀφῆκε νὰ πέσῃ ὁ κάλαμος καὶ ἀπέστρεψε τὴν κεφαλήν, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἴδῃ τὰ δάκρυά της ὁ χάρτης, ὅστις ἔμελλε νὰ διαβιβάσῃ τὸ μυστικὸν εἰς τὸν Ἐρρῖκον.

Πολλάκις κατὰ τὸ βραχὺ ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα ἡ Ῥόζα ἔλαβε καὶ κατέθηκε τὸν κάλαμον, συνέταξε καὶ ἀπήλειψε κατὰ διάνοιαν τὸν πρῶτον στίχον τῆς ἐπιστολῆς, χωρὶς μηδὲ μίαν μόνον λέξιν νὰ γράψῃ, ὅτε ὁ Ὄλιβερ, ὅστις ὑπὸ τοῦ κυρίου Τζάιλς συνοδευόμενος εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον ἀνὰ τοὺς ὁδοὺς τῆς πόλεως, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον δρομαῖος καὶ ἀσθμαίνων. Ἡ ταραχὴ αὐτοῦ ἐφαίνετο προαγγέλλουσα νέαν συμφοράν.

«Θεέ μου! τί τρέχει; διατί αὐτὴ ἡ ταραχή; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα προχωρήσασα εἰς συνάντησιν αὐτοῦ.

— Δὲν εἰξεύρω, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς θὰ πνιγῶ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Ὄλιβερ. Πανάγαθε Θεέ! ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι θὰ τον ἐπανίδω ἐπὶ τέλους καὶ ὅτι θὰ βεβαιωθῆτε ἐντελῶς ὅτι σᾶς εἶπον τὴν ἀλήθειαν!

— Πάντοτε ἐπίστευσα ὅτι μοὶ ἔλεγες τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ἡ Ῥόζα προσπαθοῦσα νὰ καταπραΰνῃ αὐτόν. Ἀλλὰ ἐπὶ τέλους τί τρέχει; ποῖον ἐννοεῖς;

— Ἄ! τὸν κύριον! εἰξεύρετε.... εἶπεν ὁ Ὄλιβερ, μόλις διαρθρῶν τὰς λέξεις· εἰξεύρετε καλῶς, τὸν κύριον ὁ ὁποῖος ἐστάθη τόσον ἀγαθὸς δι' ἐμέ, τὸν κύριον Μπράουνλω, περὶ τοῦ ὁποίου τοσάκις ἐκάμαμεν λόγον....

— Ποῦ τὸν εἶδες;

— Κατέβαινε ἀπὸ τὴν ἄμαξαν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὄλιβερ, δακρύων ἐκ χαρᾶς, καὶ εἰσήρχετο εἰς μίαν οἰκίαν. Δὲν ἠμπόρεσα νὰ τῷ ὁμιλήσω.... δὲν ἠμπόρεσα νὰ τῷ ὁμιλήσω διότι δέν με ἔβλεπε καὶ ἔπειτα ἔτρεμα τόσῳ πολύ, τόσῳ πολὺ ὁποῦ δὲν εἶχα τὴν δύναμιν νά τον φθάσω. Ὁ κύριος Τζάιλς ἠρώτησεν ἂν ἔμενεν ἐκεῖ, καὶ τῷ ἀπεκρίθησαν πῶς αὐτὴ ἦτο ἡ κατοικία του. Ἰδέτε, εἶπεν ὁ Ὄλιβερ, δείξας τεμάχιον χάρτου, αὐτὴ εἶναι ἡ διεύθυνσίς του.. Τρέχω ἐκεῖ ἀμέσως. Ὦ Θεέ μου! Θεέ μου!»

Ἡ Ῥόζα καταθορυβηθεῖσα ἐκ τῶν λόγων τούτων καὶ τῶν ἀσυναρτήτων χαρμοσύνων ἐπιφωνημάτων τοῦ παιδὸς, ἀνέγνω ἀμέσως τὴν διεύθυνσιν τῆς κατοικίας τοῦ κ. Μπράουνλω, καὶ ἐσκέφθη νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης.

«Γρήγορα! εἶπε· διάταξε νὰ φέρωσι μίαν ἄμαξαν καὶ ἔσο ἕτοιμος νά με συνοδεύσῃς. Θά σε ὑπάγω ἐγὼ, χωρὶς νὰ χάσωμεν μηδὲ στιγμὴν, μόνον πρέπει νὰ εἰδοποιήσω τὴν θείαν μου ὅτι θὰ ἐξέλθωμεν ἐπὶ μίαν ὥραν· θὰ ἑτοιμασθῶ ἀμέσως, ἑτοιμάσθητι καὶ σύ.»

Ὁ Ὄλιβερ δὲν περιέμεινε νὰ τῷ ἐπαναληφθῇ ἡ διαταγὴ, καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ εὑρίσκοντο ἐν τῇ ἁμάξῃ. Ὅτε ἔφθασαν πρὸ τῆς κατοικίας τοῦ κυρίου Μπράουνλω, ἡ Ῥόζα κατέλιπε τὸν Ὄλιβερ ἐν τῇ ἁμάξῃ, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἔδει νὰ προπαρασκευάσῃ τὸν γέροντα πρὸς δεξίωσιν αὐτοῦ, δοῦσα δὲ ἀκολούθως τὸ ἐπισκεπτήριόν της τῷ ὑπηρέτῃ, ἐζήτησε νὰ ὁμιλήσῃ τῷ κυρίῳ Μπράουνλω διὰ κατεπείγουσαν ὑπόθεσιν. Ὁ ὑπηρέτης ἐπανῆλθε μετὰ μικρὸν, καὶ ἡ Ῥόζα ἀνέβη εἰς τὸν ἐπάνω ὄροφον, ἔνθα παρουσιάσθη εἰς προβεβηκότα κύριον, φέροντα ἔνδυμα βαθέος πρασίνου χρώματος καὶ οὗ ἡ φυσιογνωμία μεγάλην ἐξέφραζεν ἀγαθότητα. Οὗ μακρὰν δ' αὐτοῦ ἐκάθητο ἕτερος γέρων, φέρων περικνημίδας καὶ ἀναξυρίδας ἐκ ναγκίνης, φυσιογνωμίαν ὅμως ἔχων στρυφνὴν· ἐστήριζεν οὗτος ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἐπὶ μεγάλης ῥάβδου καὶ τὸν πώγωνα ἐπὶ τῶν χειρῶν.

«Ἄ! Θεέ μου! Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, μὶς, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ πρασινόχρουν φόρεμα, ἐγερθεὶς ἐν σπουδῇ καὶ μετὰ μεγάλης εὐγενείας χαιρετίσας.... ὑπέλαβον ὅτι θὰ ἦτο κανεὶς ὀχληρὸς.... σᾶς παρακαλῶ νά με συγχωρήσητε.... Καθήσατε, σᾶς παρακαλῶ.

— Ὁ κύριος Μπράουνλω, ὑποθέτω, σέρ; εἶπεν ἡ Ῥόζα, ἀφ' οὗ εἶδε πρῶτον καὶ τὸν ἄλλον κύριον.

— Αὐτὸ πράγματι εἶναι τὸ ὄνομά μου· ὁ κύριος εἶναι φίλος μου, ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ. Γκρίμγουιγκ, λαμβάνετε τὴν καλωσύνην νὰ μας ἀφήσετε μόνους ἐπί τινα λεπτά;

— Νομίζω, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ μὶς Μαιυλάη, ὅτι καὶ ὁ κύριος δύναται νὰ παραστῇ εἰς τὴν συνδιάλεξιν ἡμῶν. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶναι ἐν γνώσει τῆς ὑποθέσεως περὶ ἧς ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς.»

Ὁ κύριος Μπράουνλω προσέκλινεν, ὁ δὲ κύριος Γκρίμγουιγκ ἠγέρθη εὐθυτενὴς ὡς ἡ ῥάβδος του, ἐχαιρέτισε, καὶ ἐπανεκάθησε μηχανικῶς ὡς ἠγέρθη.

«Θά σας ἐκπλήξῃ ἀναμφιβόλως μεγάλως ὅ τι θά σας εἴπω, εἶπεν ἡ Ῥόζα, οὐχὶ ἄνευ ἀμηχανίας τινός. Ἀλλὰ τοσούτῳ καλοκἄγαθος καὶ εὔσπλαγχνος ἐφάνητε πρὸς παιδίον, τὸ ὁποῖον μεγάλως ἀγαπῶ, ὥστε εἰμὶ βεβαία ὅτι μετ' ἐνδιαφέροντος θἀκούσητε πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

— Ποῖον παιδίον; ἠρώτησεν ὁ Μπράουνλω.

— Τὸν Ὄλιβερ Τουϊστ,» ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Ῥόζα.

Μόλις ἐξῆλθε τῶν χειλέων της τὸ ὄνομα τοῦ Ὄλιβερ, καὶ ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, ὅστις προσεποιεῖτο ὅτι ἦν βεβυθισμένος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν μεγάλου τινὸς καὶ ὀγκωδεστάτου ἐπὶ τῆς τραπέζης βιβλίου, ἔκλεισεν αὐτὸ μετὰ κρότου καὶ ἀνεκλίθη ἐπὶ τῶν νώτων τῆς ἕδρας του, ἔκθαμβος καὶ κατατεθορυβημένος. Ἐπὶ πολὺ ἔστη ὡς ἀπολελιθωμένος, μὲ ἀπλανεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶτα δὲ ὡς αἰσχυνόμενος διότι τοσαύτην ἔδειξε συγκίνησιν, προσεπάθησε σπασμωδικῶς οὕτως εἰπεῖν νὰναλάβῃ τὴν προτέραν θέσιν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ κύριος Μπράουνλω οὐχ ἧττον ἐξεπλάγη, ἡ συγκίνησίς του ὅμως δὲν ἐξεδηλώθη διὰ τοσοῦτον ἀλλοκότου τρόπου. Πλησιάσας τὴν ἕδραν του εἰς τὴν τῆς Ῥόζας τῇ εἶπε· «Ἄφετε σᾶς παρακαλῶ κατὰ μέρος, ἀγαπητὴ μὶς, τὰ περὶ ἀγαθότητος καὶ εὐσπλαγχνίας, καὶ ἂν ἔχετε πληροφορίαν τινὰ, δυναμένην νὰ μεταβάλῃ τὴν κακὴν ἰδέαν, ἣν περὶ τοῦ παιδίου ἐκείνου ἐσχημάτισα, σᾶς ἱκετεύω εἰπέτε την ἀμέσως!

— Εἶναι ἕνας παληομοσχομάγκας· νὰ φάγω τὸ κεφάλι μου, ἂν δὲν ἦνε παληομοσχομάγκας, ὑπετονθόρυσεν ὑποκώφως ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ, ἀπαθὴς ὡς ἐγγαστρίμυθος.

— Εἶναι ψυχὴ εὐγενὴς καὶ γενναία, εἶπεν ἡ Ῥόζα ἐρυθριάσασα· καὶ Ἐκεῖνος, ὅστις ἔκρινε καλὸν νά τον ὑποβάλῃ εἰς δοκιμασίας ἀνωτέρας τῆς ἡλικίας του, ἐνέβαλε καὶ εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα θὰ περιεποίουν τιμὴν καὶ εἰς ἄνδρας, ἑξαπλάσια αὐτοῦ ἀριθμοῦντας ἔτη ἡλικίας.

— Εἶμαι ἑξήκοντα καὶ ἑνὸς μόνον ἐτῶν, εἶπεν ὁ Γκρίμγουιγκ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπαθείας. Καὶ ἐπειδὴ, ἐκτὸς ἂν ὁ διάβολος ἤλλαξε τὰ πράγματα, ὁ Ὄλιβέρ σας εἶναι δώδεκα περίπου χρόνων, δὲν βλέπω εἰς ποῖον ἠμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ παρατήρησίς σας.

— Μὴ προσέχετε εἰς ὅσα λέγει ὁ φίλος μου, μὶς Μαιυλάη, εἶπεν ὁ Μπράουνλω· δὲν τὰ λέγει μὲ τὴν καρδίαν του.

— Ἐξ ἐναντίας, μὲ ὅλην τὴν καρδίαν του, ὑπετονθόρυσεν ὁ Γκρίμγουιγκ.

— Ὄχι! ἀνεφώνησεν ὁ Μπράουνλω, ἐγερθεὶς ὀργίλος.

— Νὰ φάγω τὸ κεφάλι μου, ἂν δὲν ἦναι ἔτσι! ἐβρυχήθη ὁ Γκρίμγουιγκ.

— Τότε πρέπει νά του σπάσουν αὐτὸ τὸ κεφάλι! ἀνταπεκρίθη ὁ Μπράουνλω.

— Ἂς κοπιάσῃ, νὰ ἰδοῦμεν, ὁποιος τολμᾷ!» παρετήρησεν ὁ Γκρίμγουιγκ.

Ὅτε ἔφθασαν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον οἱ δύο παλαιοὶ φίλοι, ἐξήγαγον τὰς ταμβακοθήκας των καὶ ἔλαβεν ἑκάτερος μίαν δραχμὴν ταμβάκου· ἀκολούθως δὲ ἔθλιψαν τὰς χεῖρας ἀλλήλων κατὰ τὸ σύνηθες.

«Ἤδη, μὶς Μαιυλάη, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα, ὅπερ τοσοῦτον ἐνδιαφέρει τὴν ἀγαθὴν καρδίαν σας. Εὐαρεστήθητε νά μοι διηγηθῆτε ὅσα εἰξεύρετε περὶ τοῦ δυστυχοῦς παιδίου. Ἐπιτρέψατέ μοι ἐν τούτοις νά σας εἴπω ὅτι ἐξήντλησα προηγουμένως πᾶν μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἡ ἰδέα ὅτι μ' ἐφενάκισε καὶ ὅτι ἦτο συνεννοημένος μὲ ἄλλους διὰ νά με κλέψωσιν, ἐτροποποιήθη πολύ.»

Ἡ Ῥόζα, ἥτις κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα ἔλαβε καιρὸν νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἰδέας της, διηγήθη ἁπλῶς καὶ ἐν ὀλίγοις τὰ συμβάντα τῷ Ὄλιβερ, ἀφ' ὅτου κατέλιπε τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Μπράουνλω. Ἐπεφυλάξατο ὅμως νὰ διηγηθῇ τούτῳ ἰδιαιτέρως τὰς ἀποκαλύψεις τῆς Νάνσυ, καὶ ἐπέρανε τὸν λόγον, διαβεβαιώσασα ὅτι πρὸ πολλῶν μηνῶν ἡ μόνη λύπη τοῦ παιδὸς ἦτο ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸν παλαιὸν εὐεργέτην καὶ φίλον του.

«Δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνεφώνησεν ὁ γέρων εὐπατρίδης. Εἶναι τοῦτο μέγα εὐτύχημα δι' ἐμὲ, μέγα εὐτύχημα. Ἀλλὰ δέν μοι εἴπετε ἀκόμη ποῦ εὑρίσκεται τώρα, μὶς Μαιυλάη. Συγχωρήσατέ μοι τὸ παράπονον τοῦτο· ἀλλὰ διατί νὰ μή τον φέρετε μαζί σας;

— Περιμένει πρὸ τῆς θύρας, εἰς μίαν ἄμαξαν, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα.

— Εἰς τὴν θύραν μου!» ἀνεφώνησε, καὶ ὁ γηραιὸς εὐπατρίδης ἐξώρμησε τοῦ δωματίου, καὶ κατέβη δι' ἁλμάτων τὴν κλίμακα. Ἐν μιᾷ στιγμῇ εὑρέθη εἰς τὴν ἄμαξαν.

Εὐθὺς ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἔκλεισεν, ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, ἀνεκλίθη ἐπὶ τῶν νώτων τῆς ἕδρας, καὶ ταλαντούμενος ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ποδὸς ταύτης, τῇ βοηθείᾳ καὶ τῆς ῥάβδου του καὶ τῆς τραπέζης περιέγραψε τρεῖς κύκλους· μετὰ τὴν περιστροφικὴν ταύτην κίνησιν ἠγέρθη, ἐβάδισε μικρὸν ὑποσκάζων ἐν τῷ δωματίῳ καὶ στὰς ἀίφνης πρὸ τῆς Ῥόζας ἐφίλησεν αὐτὴν ἀφελέστατα.

«Στ! ἔκαμεν ἰδὼν ὅτι ἡ νεᾶνις ἠγέρθη ἔντρομος διὰ τὴν ἀλλόκοτον αὐτοῦ συμπεριφοράν, μὴ φοβεῖσθε, μικρά μου. Εἶμαι τόσῳ γέρος, ὅπου

ἠμποροῦσα νὰ ἤμην πάππος σας. Εἶσθε ἐξαίρετος νέα. Σᾶς ἀγαπῶ. Ἀλλὰ, νὰ, ἔρχονται »

Πράγματι δὲ καθ' ἣν στιγμὴν δι' ἐπιτηδείας στροφῆς ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς ἕδρας του, ἐπανῆλθεν ὁ κύριος Μπράουνλω μετὰ τοῦ Ὄλιβερ, ὃν προσηνέστατα ἐδεξιώθη ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ. Καὶ ἂν ἡ Ῥόζα Μαιυλάη ἀντὶ πασῶν τῶν μεριμνῶν, ἃς ὑπὲρ τοῦ Ὄλιβερ κατέβαλεν, ὡς μόνην ἐλάμβανεν ἀμοιβὴν τὴν χαρὰν ἣν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠσθάνθη, θὰ ἐθεώρει ταύτην ἐπαρκῆ πληρωμὴν τῶν κόπων της.

«Εἶναι ὅμως καὶ κάποιος ἄλλος, ὅπου δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, κρούσας τὸν κώδωνα. Εἰπέτε εἰς τὴν κυρίαν Μπέντγουιν νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ ἀναβῇ,» εἶπε τῷ εἰσελθόντι ὑπηρέτῃ.

Ἡ ἀγαθὴ πρεσβῦτις ἔδραμεν εἰς τὴν πρόσκλησιν, καὶ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας προσκλίνασα ἀνέμενε διαταγάς.

«Ἔ! ὅσῳ ἐπᾶτε καὶ χάνετε τὸ φῶς σας, Μπέντγουιν; ἠρώτησεν ὁ κύριος Μπράουνλω ἀποτόμως.

— Ναὶ, σὲρ, ἀπεκρίνατο ἡ πρεσβῦτις. Εἰς τὴν ἡλικίαν μου τὸ φῶς πάντα ἐλιγοστεύει.

— Δὲν εἶναι κἀνὲν καινούργιο πρᾶγμα αὐτὸ ὁποῦ μοὶ λέγετε, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Βάλετε λοιπὸν τὰ ἐματογύαλια σας! Θέλω νὰ ἰδῶ ἂν θὰ μαντεύσητε διατί σᾶς προσεκάλεσα ἐδῶ.»

Ἡ πρεσβῦτις ἤρχισεν ἐρευνῶσα εἰς τὰ θυλάκιά της διὰ νὰ εὕρῃ τὰς διόπτρας της· ἀλλ' ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ του ὁ Ὄλιβερ μὴ ἀναμείνας τὸ πέρας τῆς νέας ταύτης δοκιμασίας, ὑπείκων δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁρμὴν τῆς καρδίας του, ἐχύθη εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς.

«Κύριε, βόηθα! ἀνεφώνησεν ἡ πρεσβῦτις ἐναγκαλισθεῖσα αὐτόν· εἶναι τὸ καλό μου παιδάκι!

— Ἀγαπητή μου καὶ καλὴ κυρία! ἀνεφώνησεν ὁ Ὄλιβερ.

— Εἴξευρα καλὰ ἐγὼ πῶς θὰ γυρίσῃ, εἶπεν ἡ γραῖα κρατοῦσα αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της. Τί εὔμορφος ὁποῦ εἶσαι! Θαρρεῖς πῶς εἶναι κἀνένα πριγκηπόπουλο! Τί μοῦ ἔγινες λοιπὸν τόσον καιρόν; Γιὰ ἰδές! τὸ ἴδιο γλυκὸ προσωπάκι του, ἀλλ' ὄχι κίτρινο ἐσὰν πρῶτα· τὰ ἴδια ὡραῖα ἐματάκια, ἀλλ' ὄχι λυπητερά. Δὲν ἐλησμόνησα ἐγὼ τὰ ἐμάτια αὐτὰ, οὔτε τὸ πρόσωπο, οὔτε τὸ ἀγγελικὸ χαμόγελό του. Ὅλον τὸν καιρὸν ἐφανταζόμην τὸ μικρόν μου, μαζὶ μὲ τἄλλα μου παιδάκια, ποῦ μοῦ ἐπέθαναν, ὅταν ἐγὼ ἤμην νέα!»

Καὶ ταῦτα λέγουσα ὁτὲ μὲν ἀπεμακρύνετο τοῦ Ὄλιβερ, ἵνα ἐκτιμήσῃ πόσον ἐμεγάλωσεν, ὁτὲ δὲ τὸν ἔθλιβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της θωπεύουσα φιλοστόργως τοὺς βοστρύχους τῆς κόμης του, ἀλληλοδιαδόχως γελῶσα καὶ κλαίουσα.

Ὁ κύριος Μπράουνλω ἀφεὶς τὴν Μπέντγουιν μετὰ τοῦ Ὄλιβερ, μετέβη εἰς ἄλλο δωμάτιον μετὰ τῆς Ῥόζας, ἔνθα αὕτη τῷ διηγήθη ἐν λεπτομερείᾳ τὰς ἀποκαλύψεις τῆς Νάνσυ, αἵτινες μεγάλως ἐξέπληξαν αὐτόν. Ἡ Ῥόζα ἐξέθηκε προσέτι αὐτῷ τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν ἀνεκοίνωσε ταῦτα τῷ κυρίῳ Λόσμπερν. Ὁ κύριος Μπράουνλω ἔκρινεν ὅτι ἐνήργησε μετὰ συνέσεως, ἀπεφάσισε δὲ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἰατροῦ, τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, ἐρχόμενος εἰς τὸ μέγαρον.

Αἱ εἰκασίαι τῆς Ῥόζας ἀπεδείχθησαν ὀρθόταται, διότι μόλις ἀκούσας τὴν ἱστορίαν τῆς Νάνσυ ὁ κύριος Λόσμπερν, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ, ἀλλὰ παράφορος ἐξ ὀργῆς μυρίας εἶπεν ἀπειλὰς, καὶ ἐκέρθη ἀμέσως νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπικουρίαν τῶν κυρίων Μπλάδερς καὶ Ντὰφ, τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων· ἐφόρεσε μάλιστα τὸν πῖλόν του, ἵνα τρέξῃ πάραυτα νὰ τοὺς εὕρῃ Θὰ ἐξετέλει δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὑπείκων εἰς τὴν πρώτην τῆς καρδίας του ὁρμὴν, χωρὶς μηδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ σκεφθῇ περὶ τῶν ἐνδεχομένων συνεπειῶν, ἂν μὴ ἐκρατεῖτο ἐν πρώτοις μὲν ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς τοῦ κυρίου Μπράουνλω, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ὑπὸ σειρᾶς ἐπιχειρημάτων ἐπίσης ἰσχυρῶν, πεισάντων δ' αὐτὸν νὰ καταλίπῃ τὸ παράτολμον σχέδιόν του.

«Τότε τί διάβολον θέλετε νὰ κάμωμεν; εἶπεν ὁ ὀξύχολος ἰατρὸς ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τῶν κυριῶν. Ἐκτὸς ἂν ἐξοδεύσωμεν τὸν καιρόν μας εἰς τὸ νὰ ψηφίζωμεν εὐχαριστήρια πρὸς τὴν συμμορίαν τῶν κακούργων ἐκείνων, καὶ νὰ παρακαλῶμεν ἕκαστον νὰ δεχθῇ ἀνὰ ἑκατὸν λίρας στερλίνας, ἢ ὅ τι ἄλλο ποσὸν ὁρίσητε, ὡς ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπολήψεώς μας καὶ ὡς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς καλοκἀγάθους φροντίδας, ὅσας κατέβαλον ὑπὲρ τοῦ Ὄλιβερ!

— Ὄχι, ὄχι, δὲν λέγω τοῦτο, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω γελάσας· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐνεργήσωμεν ἀπαθῶς καὶ μετὰ συνέσεως.

— Ἀπαθῶς καὶ μετὰ συνέσεως! ἀνεφώνησεν ὁ ἰατρός Ἐγὼ θά σας στείλω ὅλους αὐτοὺς τοὺς κατεργαρέους εἰς. . .

— Στείλατέ τους ὅπου θέλετε, εἶπεν ὁ Μπράουνλω, τοιουτοτρόπως ὅμως δὲν θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπόν μας.

— Ποῖον σκοπόν; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Θὰ γνωρίσωμεν οὕτω τοὺς γονεῖς τοῦ Ὄλιβερ; Θὰ δυνηθῇ οὗτος νὰ ἀνακτήσηται τὴν κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐσφετερίσθησαν, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι ἀληθής;

— Ἄ! δίκαιον ἔχετε, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Λόσμπερν, σπογγίσας ἀπὸ τοῦ μετώπου του τὸν ἱδρῶτα. Δὲν τὸ ἐσυλλογίσθην αὐτό.

— Βλέπετε! ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Ἂς μὴ ἀναμίξωμεν λοιπὸν τὴν νέαν αὐτὴν, ἂν ἀγαπᾶτε. καὶ ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ παραπέμψωμεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀλιτηρίους εἰς τὸ κακουργοδικεῖον; Τί ἐβγῆκε;

— Ὅτι θὰ κρεμασθοῦν ὅπως δήποτε κἄμποσοι ἀπὸ αὐτοὺς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, καὶ ὅτι θὰ ἐξορισθῶσιν οἱ λοιποί.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Μπράουνλω μειδιάσας· ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν εἰς αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ φθάσωσι καὶ χωρὶς τὴν συνδρομήν μας, καὶ ἐπισπεύδοντες τὸ πρᾶγμα καταστρέφωμεν ἀνωφελῶς τὰ συμφέροντά μας, ἤ, ὅπερ τὸ αὐτὸ, τὰ τοῦ Ὄλιβερ.

— Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Εἶναι βέβαιον ὅτι πολὺ θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ ἐξιχνιάσωμεν τὸ μυστικὸν, ἂν δέν το μάθωμεν παρὰ τοῦ Μώνξ. Τοῦτο δὲ δὲν θὰ κατορθώσωμεν, ἂν διὰ στρατηγήματός τινος δὲν συλλάβωμεν αὐτὸν ἀπομεμονωμένον τῶν ἄλλων. Διότι, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι φυλακίζεται, στερούμεθα ἀποδείξεων κατ' αὐτοῦ. Οὐδενὸς ἐγκλήματος τῆς συμμορίας μετέσχε—τοὐλάχιστον καθ' ὅσον εἰξεύρομεν. Ἐὰν δὲν ἀθωωθῇ, τὸ πολὺ πολὺ θὰ καταδικασθῇ εἰς περιορισμὸν ὡς ἀλήτης, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θὰ τηρήσῃ ἀπόλυτον σιωπήν.

— Λοιπόν! εἶπε μετὰ ζωηρότητος ὁ ἰατρὸς, ἐπανέρχομαι τότε εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα καὶ σᾶς ἐρωτῶ, ἐὰν, λογικῶς σκεπτόμενοι, νομίζητε ὅτι δεσμευόμεθα ὑπὸ τῆς δοθείσης εἰς τὴν νεάνιδα ὑποσχέσεως· ἡ ὑπόσχεσις αὕτη, ὁμολογουμένως, ἐγένετο μὲ προθέσεις ἀρίστας καὶ εἰλικρινεστάτας· ἀλλὰ πράγματι. . . .

— Σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητὴ μὶς, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ἰδὼν τὴν Ῥόζαν ἑτοιμαζομένην ἀποκριθῇ, μὴ συζητήσωμεν περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ· ἡ ὑπόσχεσίς σας θὰ τηρηθῇ. Νομίζω δὲ ὅτι ἡ τήρησις αὐτῆς κατ' οὐδὲν δύναται νὰ παραβλάψῃ τὰ σχέδιά μας. Ἀλλὰ προτοῦ νὰ κανονίσωμεν τὰ διαβήματα ἡμῶν, ἀνάγκη νὰ ἴδωμεν τὴν νέαν διὰ νὰ μάθωμεν ἀπὸ τὴν ἰδίαν, ἂν θέλῃ νὰ μας γνωρίσῃ τὸν Μώνξ αὐτὸν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ, ἐννοεῖται, ὅτι θὰ ἔλθωμεν ἀπ' εὐθείας μετ' αὐτοῦ εἰς συνάφειαν, χωρὶς παντάπασι νὰ ἀναμίξωμεν τὴν ἀστυνομίαν. Ἐν ᾧ περιπτώσει ἀρνηθῇ ἢ δὲν δυνηθῇ νὰ μας χορηγήσῃ τὰς πληροφορίας ταύτας, θὰ τὴν παρακαλέσωμεν νὰ μας εἴπῃ εἰς ποῖα μέρη συχνάζει, καὶ ποῖα εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικά του, ὅπως τυχούσης περιστάσεως ἀναγνωρίσωμεν αὐτόν· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν αὐτὴν πρὸ τῆς ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς, καὶ σήμερον εἶναι Τρίτη. Εἶμαι γνώμης, νὰ μείνωμεν ἥσυχοι ἕως τότε.»

Ἂν καὶ ἡ μακρὰ αὕτη πενθήμερος ἀναβολὴ τὰ μέγιστα δυστηρέστησε τὸν ἰατρὸν, ἰδὼν ὅμως ὅτι ἦτο ἡ ὀρθοτέρα γνώμη ἠναγκάσθη νὰ συγκατατεθῇ, καὶ οὕτως ἡ πρότασις τοῦ κυρίου Μπράουνλω ἐγένετο δεκτὴ παμψηφεί.

«Ἐπεθύμουν, εἶπεν ὁ Μπράουνλω, νὰ συμβουλεύωμαι καὶ τὸν φίλον μου Γκρίμγουιγκ. Εἶναι ἀλλόκοτος ἄνθρωπος, ἀλλὰ πολὺ ἀγχίνους καὶ ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ. Ὀφείλω νὰ εἴπω ὅτι ἐσπούδασε νομικὰ, κατέλιπε δὲ τὸ δικηγορικὸν στάδιον ἀπογοητευθείς, διότι ἐντὸς εἴκοσιν ἐτῶν εἷς μόνον πελάτης προσῆλθεν εἰς αὐτὸν καὶ μίαν μόνην δίκην διεξήγαγεν. Ἂν τοῦτο συνηγορῇ ἢ μὴ ὑπὲρ αὐτοῦ, εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ κρίνητε.

— Οὐδεμίαν ἔχω εἰς τοῦτο ἔνστασιν, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ἂν ἐπιτρέψητε καὶ εἰς ἐμὲ νὰ συμβουλευθῶ ἐπίσης ἕνα φίλον μου.

— Εἰς ψηφοφορίαν λοιπὸν, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Ποῖος εἶναι ὁ φίλος σας οὗτος;

— Ὁ υἱὸς τῆς κυρίας καὶ τῆς μὶς Ῥόζας παλαιότατος φίλος,» εἶπεν ὁ ἰατρός.

Ἡ Ῥόζα κατεκοκκίνησεν, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐποιήσατο ἔνστασιν, ἴσως συλλογισθεῖσα ὅτι μόνη αὕτη θἀντέτεινεν. Οὕτω δὲ ὁ Ἐρρῖκος Μαιυλάη καὶ ὁ Γκρίμγουιγκ ἐξελέγησαν μέλη τοῦ συμβουλίου.

«Ἐννοεῖται βεβαίως, εἶπεν ἡ κυρία Μαιυλάη, ὅτι δὲν θἀπομακρυνθῶμεν τοῦ Λονδίνου, ἐν ὅσῳ ἔτι ὑπολείπεται ἐλπὶς ἐπιτυχίας. Οὔτε κόπων, οὔτε δαπανῶν θὰ φεισθῶ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ, καὶ ἂν ἀκόμη δεήσῃ νὰ παραμείνωμεν ἐδῶ ἐπὶ ἔτος, οὐδόλως θὰ λυπηθῶ, ἐν ὅσῳ μὲ βεβαιοῖτε ὅτι δὲν ἀπώλετο πᾶσα ἐλπίς.

— Κάλλιστα! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μπράουνλω. Τώρα δὲ ὅτε βλέπω ἀποτυπουμένην εἰς τὰς φυσιογνωμίας πάντων τὴν ἐπιθυμίαν νὰ λύσω μερικὰς ἀπορίας, ἰδίως περὶ τῆς αἰφνιδίου ἀναχωρήσεώς μου, παρακαλῶ νὰ τεθῇ ὡς ὅρος νὰ μὴ μοὶ ζητηθῇ τις ἐξήγησις πρὶν ἢ ἐγὼ κρίνω ἐπίκαιρον νὰ ἐξηγηθῶ διηγούμενος τὴν ἱστορίαν μου. Πιστεύσατέ με, ἔχω ἰσχυροὺς λόγους πρὸς τοῦτο, διότι ἄλλως ἤθελον διεγείρει ἐλπίδας ἀπραγματοποιήτους καὶ ἐπαυξήσει τὰς δυσχερείας καὶ τὰς διαψεύσεις προσδοκιῶν, αἵτινες εἶναι ἤδη παραπολλαί. Ἐμπρός! τὸ δεῖπνον εἶναι ἕτοιμον, ὁ δὲ Ὄλιβερ, ὅστις εὑρίσκεται μόνος εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἴσως στοχασθῇ ὅτι μᾶς δυσαρεστῇ ἡ συναναστροφή του, ἢ ὅτι μηχανώμεθα στυγεράν τινα δολοπλοκίαν ὅπως καὶ πάλιν ἐγκαταλίπωμεν αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ γέρων προσέφερε τὸν βραχίονά του πρὸς τὴν κυρίαν Μαιυλάη καὶ ὡδήγησεν αὐτὴν εἰς τὸ ἑστιατόριον. Ὁ κύριος Λόσμπερν ἠκολούθησεν αὐτοὺς μετὰ τῆς Ῥόζας καὶ οὕτως ἡ συνεδρίασις διελύθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ'

Παλαιός τις γνώριμος τοῦ Ὄλιβερ παρέχει καταπληκτικὰ σημεῖα μεγαλοφυΐας.

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν καθ' ἣν εἰς τὴν φωνὴν τῆς καρδίας της ὑπείκουσα ἡ Νάνσυ, ἀφ' οὗ ἀπεκοίμισε τὸν Σάικς μετέβη εἰς τῆς Ῥόζας Μαιυλάη, δύο ὁδοιπόροι ἤρχοντο εἰς τὸ Λονδῖνον διὰ τῆς βορείου λεωφόρου. Ἡ συνέχεια τῆς

ἡμετέρας ἱστορίας ἀπαιτεῖ νἀξιώσωμεν αὐτοὺς προσοχῆς τινός.

Ἦσαν ἀνὴρ καὶ γυνή, ἢ μᾶλλον ἄρρην καὶ θῆλυ· διότι ὁ πρῶτος ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀκατασκευάστων ἐκείνων ὄντων, τῶν μακρῶν, κατίσχνων καὶ ὀστεωδῶν, οὓς παῖδας ἔτι ὄντας ὑπολαμβάνομεν ἄνδρας τελείους, ἀνδρωθέντας δὲ παιδία προώρως μεγαλώσαντα. Ἡ γυνὴ ἦτο νέα, ἀλλ' ἰσχυρὰ καὶ εὔρωστος, ὡς κατεδείκνυ μέγα δέμα, ὅπερ ἔφερεν εἰς τὴν ῥάχιν της. Ὁ σύντροφός της δὲν ἦτο τόσῳ βαρέως φορτωμένος· ἔφερε ἐλαφρὸν δέμα ἐπ' ὤμου εἰς τὸ ἄκρον ῥάβδου. Ἕνεκα τοῦ μικροῦ βάρους καὶ τῶν μακρῶν σκελῶν του προεπορεύετο εὐκόλως τῆς συντρόφου του μερικὰ βήματα, στρεφόμενος δ' ἑκάστοτε μετ' ἀνυπομονησίας ἐφαίνετο ὡσεὶ κατέκρινεν αὐτὴν διὰ τὴν βραδύτητά της καὶ τὴν προσεκάλει νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ βῆμα.

Ἐβάδιζον οὕτως ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰ περὶ αὐτοὺς, παραμερίζοντες δὲ μόνον πρὸ τῶν διερχομένων ἁμαξῶν καὶ λεωφορείων. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς Χαιγγκαίητ, ὁ ἄρρην ὁδοιπόρος ἔστη καὶ ἐκραύγασεν ἀποτόμως πρὸς τὴν σύντροφόν του·

«Πάρε ντὲ τὰ πόδια σου! Τί ὀκνὴ καὶ τεμπέλα ποῦ εἶσαι, Καρλόττα!

— Εἶναι πολὺ βαρὺ τὸ φόρτωμα, γι' αὐτὸ, ἀπεκρίνατο ἐκείνη, προχωροῦσα κατάκοπος καὶ ἀσθμαίνουσα.

— Πολὺ βαρύ! τί κολοκύθια εἶν' αὐτά; Δὲν εἶσαι λοιπὸν καλὴ διὰ τίποτε; εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος, μεταθέσας τὸ μικρὸν δεμάτιόν του ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον ὦμον. Νά! πάλι στάθηκε!... Ἐπές μου, 'ς τὸν Θεό σου, δὲν εἶναι νὰ χάνῃ πιὰ κἀνεὶς τὴν ὑπομονή του!

— Εἶναι ἀκόμη μακρυά; ἠρώτησεν ἡ γυνή, καὶ ἄφθονος ἱδρὼς ἔλουε τὸ πρόσωπόν της.

— Μακρυά; νά! τήραξ' ἐκεῖ! εἶναι τὰ φανάρια τοῦ Λονδίνου.

— Θὰ ἦναι τοὐλάχιστον δύο γερὰ μίλια ἀκόμη, εἶπεν ἡ γυνὴ ἄπελπις.

— Δύο ἢ εἴκοσι, τὸ ἴδιον μοῦ κάνει, εἶπεν ὁ Νῶε Κλαίυπολ,—διότι ἐκεῖνος ἦτο. Ἔλα, τράβα ἐμπρὸς, ἢ θὰ φᾷς κἀμμιὰ κλωτσιά!» Καὶ ἡ ῥὶς αὐτοῦ ἐκ τῆς ὀργῆς ἐγένετο ἐρυθροτέρα τοῦ συνήθους—ὅσον ἦτο τοῦτο δυνατὸν,—οὗ ἕνεκεν ἡ Καρλόττα ἠναγκάσθη νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον της πλησίον του.

«Ποῦ λὲς νὰ περάσωμεν ἀπόψε τὴν νύκτα, Νῶε; ἠρώτησεν, ὅτε προεχώρησαν ὀλίγον.

— Μὴν 'ξεύρω κ' ἐγώ; ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Νῶε, καταστὰς εὐερέθιστος λίαν ἐκ τῆς μακρᾶς πορείας.

— Πλησίον ὅμως.

— Ὄχι, ὄχι πλησίον. Μὴ τὸ βάλῃς εἰς τὸν νοῦν σου αὐτό!

— Διατί;

— Ὅταν ἐγὼ σοῦ λέγω πῶς θέλω αὐτὸ ἢ πῶς δὲν θέλω ἐκεῖνο, φθάνει, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν πολυεξετάζῃς τὸ πῶς καὶ τὸ γιατί, ἀπεκρίνατο ὁ Νῶε, μετ' ἀξιοπρεπείας.

— Ἐγὼ ἐρώτησα μονάχα... δὲν εἶναι πρᾶγμα νά σου κακοφανῇ!

— Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε, νὰ χωθοῦμε εἰς τὸ πρῶτο ξενοδοχεῖον ποῦ ἀπαντήσωμεν καὶ ὕστερα ἂν μᾶς κυνηγῇ ἀπὸ 'πίσω ὁ κύριος Σάουαρμπερρυ δὲν ἔχει παρὰ νὰ χώσῃ τὴν μύτη του, νά μας τσακώσῃ 'σὰν ποντίκια, κι' ἀπὸ 'κεῖ 'ς τὸ κάρρο μέσα, καὶ νὰ γυρίσωμεν 'πίσω μὲ τὰ σίδερα! εἶπεν ὁ Νῶε μυκτηριστικῶς. Ἂς νὰ μή! Μωρὲ θά σου χωθῶ εἰς τὸν σκοτεινότερον δρόμο, καὶ δὲν θὰ ᾖσθῶ ὅσῳ ναὐρῶ τὴν πλέον κρυφὴ τρούπα ὁποῦ ἠμπορέσω. Πόσον εἶσαι, κακομοίρα, εὐτυχισμένη, 'πῶχω κεφάλι. Ἂν δὲν τραβούσαμεν ἄλλο δρόμον, διὰ νὰ ἐβγοῦμεν 'ς὆ τοῦτον ἀπῶνα μονοπάτι, θὰ σ' εἴχανε τώρα πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν πιασμένη· αὐτὸ μόνον σοῦ λέω, ἀνόητη.

— Τὸ 'ξεύρω πῶς δὲν εἶμαι τόσῳ ἔξυπνη, καθὼς σὺ, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Καρλόττα. Ἀλλὰ δὲν πρέπει πάλιν δι' αὐτὸ νὰ μοῦ τὰ ῥίχνῃς ὅλα εἰς τὴν ῥάχι μου, καὶ νὰ λὲς πῶς ἐμένα θὰ εἶχαν πιασμένη· θὰ σ' ἔπιαναν καὶ σένα, χωρὶς ἄλλο.

— Σὺ πῆρες τοὺς παράδες ἀπὸ τὸν μπεζακτᾶ, εἶπεν ὁ κύριος Νῶε.

— Τοὺς ἐπῆρα διὰ σένα, Νῶε, ἀπεκρίνατο ἡ Καρλόττα.

— Τοὺς ἐκράτησα καθόλου ἐγὼ ἐπάνου μου;

— Ὄχι, ἐμπιστεύθης εἰς ἐμένα, καὶ μοῦ τοὺς ἔδωσες νὰ τοὺς βαστῶ, 'σὰν καλὸ παλληκάρι ποῦ εἶσαι,» εἶπεν ἡ γυνή, θωπεύσασα τὸν πώγωνα αὐτοῦ καὶ στηριχθεῖσα εἰς τὸν βραχίονά του.

Πράγματι ὁ Κλαίυπολ ἀφῆκε τὰ χρήματα εἰς τὴν Καρλότταν· ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ ἐμπιστεύηται ἀνοήτως εἰς οἱονδήποτε, δέοντα νὰ προσθέσωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀδικήσωμεν αὐτὸν, ὅτι παραδοὺς τὰ χρήματα εἰς τὴν Καρλότταν εἶχεν ἕνα σκοπόν· ἤθελεν ἐν περιπτώσει συλλήψεως, τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος νὰ εὑρεθῇ ἐπ' αὐτῆς, ὅπως δυνηθῇ νὰ διαφύγῃ τοὺς ὄνυχας τῆς δικαιοσύνης ἀποδεικνύων οὕτω τὴν ἀθωότητά του. Ὡς ἕκαστος ὅμως ἐννοεῖ, τὴν σκέψιν ταύτην ἔκρινε περιττὸν νὰ κοινώσῃ τῇ Καρλόττᾳ καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Κατὰ τὸ συνετώτατον σχέδιόν του, ὁ Κλαίυπολ διηυθύνθη χωρὶς νὰ σταθῇ κατ' εὐθεῖαν μέχρι τοῦ Ἴσλιγκτον. Ἰδὼν δὲ τὴν πληθὺν ἐκείνων τῶν διαβατῶν καὶ τῶν ἁμαξῶν, ἔκρινε, πολὺ ὀρθῶς, ὅτι εὑρίσκετο ἐν τῷ Λονδίνῳ. Σταθεὶς δὲ μόνον ἐφ' ὅσον ἤρκει ἵνα παρατηρήσῃ τίνες ἦσαν αἱ πολυπληθέστεραι ὁδοὶ καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποφύγῃ αὐτὰς, παρελθὼν τὰς μεγάλας

εἰσέδυσεν εἰς τὰς σκολιὰς καὶ βορβορώδεις ὁδοὺς τῆς βδελυρᾶς ἐκείνης συνοικίας, εἰς ἣν ὁ πολιτισμὸς δὲν κατώρθωσεν εἰσέτι νὰ εἰσχωρήσῃ.

Ὁ Νῶε Κλαίυπολ, σύρων ὄπισθέν του τὴν Καρλότταν, ἔστη μετὰ πολλὰ πρό τινος ἐλεεινοῦ καπηλείου, ὅπερ ἐπίτηδες ἐξελέξατο εὑρὼν αὐτὸ ὡς τὸ ῥυπαρώτατον ὅσων εἶδεν. Ἀνήγγειλε λοιπὸν χαριέντως εἰς τὴν σύντροφόν του, ὅτι ἐσκόπει νὰ διέλθῃ τὴν νύκτα ἐκεῖ.

«Ἔλα, δός μου τὸ δέμα, εἶπε, λύσας τοὺς συγκρατοῦντας αὐτὸ ἱμάντας καὶ φορτωθεὶς αὐτό· πρόσεχε καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ ὁμιλῇς χωρὶς νά σου εἰπῶ. Τί λέγει ἐκεῖ ἐπάνω; Οἱ τ-ρ-εῖ-ς, οἱ τρεῖς τί;

— Οἱ τρεῖς Χωλοί, εἶπεν ἡ Καρλόττα.

— Οἱ τρεῖς Χωλοί, 'πάει νὰ εἰπῇ κουλλοί, ὡραῖον ὄνομα! εἶπεν ὁ Νῶε. Ἔλα, τώρα, ἀκολούθει με καταπόδι καὶ ἂς ἐμποῦμε μέσα.»

Προνοήσας οὕτω περὶ πάντων καὶ δοὺς τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς, ὁ Νῶε ὤθησε διὰ τοῦ ὤμου τὴν πεπαλαιωμένην θύραν καὶ εἰσῆλθεν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Καρλόττας.

Εἰς τὸ λογιστήριον εὑρίσκετο μικρόσωμός τις Ἑβραῖος, ὅστις στηριζόμενος ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀγκώνων, ἀνεγίνωσκε ῥυπαρὰν τινα ἐφημερίδα. Ἐκύτταξε τὸν Νῶε Κλαίυπολ ἀσκαρδαμυκτί, οὗτος δὲ ἔκαμεν ἐπίσης τὸ αὐτό.

Ἂν ὁ Νῶε ἔφερε τὸ ἔνδυμα τῶν ἀπόρων παίδων ἡ περιεργία τοῦ Ἑβραίου θὰ εἶχε τὸν λόγον της· ἀλλ' ὁ Νῶε ἐφόρει ἁπλοῦν χιτώνιον, καὶ ἡ εἰς καπηλεῖον εἴσοδός του οὐδὲν παρουσίαζεν ἔκτακτον.

«Ἐδῶ εἶναι οἱ Τρεῖς Χωλοί; ἠρώτησεν ὁ Νῶε.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ καταστήματος, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος.

— Ἀπαντήσαμεν εἰς τὸν δρόμον, 'ποῦ ἐρχόμεθα ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν, ἕνα ποῦ μᾶς ἐσύστησεν αὐτὸ τὸ μέρος,» εἶπεν ὁ Νῶε, στραφεὶς καὶ *κλείσας τὸ 'μάτι* εἰς τὴν Καρλότταν, ἢ διὰ νὰ δείξῃ ἴσως πόσον πανοῦργος καὶ ἔξυπνος ἦτο, ἢ καὶ διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν προσεκτικὴν καὶ ἀκούσῃ ταῦτα χωρὶς νὰ ἐκπλαγῇ. «Ἐπιθυμούσαμεν νὰ περάσωμε τὴν νυχτιὰ ἐδῶ.

— Νδεν εἰγζεύρω ἂνν 'μποροῦμε νά σας εὐβχαριστήσουμεν, εἶπεν ὁ Μπάρνυ, ὁ ὑπηρέτης τοῦ καταστήματος. Ἠάγκω νὰ ἐγζετάσω.

— Καλά! ἐν τῷ μεταξὺ εἰπέ μας ποῦ εἶναι ἡ σάλα καὶ φέρε μας ἕνα κομμάτι ψητὸ κρύο καὶ ἕνα ποτῆρι μπίρρα.»

Ὁ Μπάρνυ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς μικρὰν αἴθουσαν εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος, καὶ ἐκόμισεν αὐτοῖς τὸ ζητηθὲν φαγητόν. Εἶτα, ἐπανελθὼν ἀνήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ὑπάρχει δωμάτιον διὰ νὰ κοιμηθῶσι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, καὶ ἀφῆκε μόνον τὸ ἀξιάγαστον ζεῦγος.

Τὸ μέρος εἰς ὃ ὡδήγησεν αὐτοὺς εὑρίσκετο ἀμέσως μετὰ τὸ λογιστήριον, ὀλίγας βαθμίδας χαμηλότερα. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ καταστήματος ἠδύναντο νὰ κατασκοπεύωσιν ἀπαρατήρητοι τοὺς ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ αἰθούσῃ, ἀπὸ ὀπῆς τινὸς ἀδιοράτου ἐν τῷ τοίχῳ, πλησίον μεγάλης δοκοῦ εὑρισκομένης. Ἔβλεπον δὲ καὶ ἤκουον τὰ πάντα κάλλιστα. Ὁ κάπηλος πρὸ πέντε λεπτῶν εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θυρίδα ἐκείνην, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Φέιγγιν.

«Στ! εἶπεν ὁ Μπάρνυ· εἶνν' ἐκεῖ γξένοι.

— Ξένοι; ἐπανέλαβεν ὁ γέρων ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Ναι, πολὺ γκουριόζοι· εἶναι ἀπὸ τὴν ἐγξοχήν... εἶναι γιὰ λόγκου σου.... σοῦ κάνουν, καθὼς κατάλαβα.»

Ὁ Φέιγγιν ἐφάνη μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἀκούσας τὰς λεπτομερείας ταύτας. Ἀνῆλθεν εἰς ἓν σκαμνίον, προσήλωσε μετὰ προφυλάξεως τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θυρίδα, καὶ ἐκ τῆς κρύπτης ἐκείνης ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὸν κὺρ Νῶε, κόπτοντα δι' ἑαυτὸν μέγιστα τεμάχια κρέατος, τρώγοντα δὲ καὶ πίνοντα ἀπλήστως. Εἰς τὴν Καρλότταν ἐχορήγει δόσεις ἐλαχίστας, τὴν ὁμοιοπαθητικὴν ἴσως μέθοδον ἀκολουθῶν, καὶ μεγάλα εἰς μεγάλους μικρὰ δ' εἰς μικροὺς προκομίζων. Ἡ Καρλόττα ἔτρωγε χωρὶς νὰ παραπονῆται.

«Ἀχά! ἐψιθύρισεν ὁ Ἑβραῖος στραφεὶς πρὸς τὸν Μπάρνυ. Τὰ μοῦτρά του μοῦ ἀρέσουν πολύ· ἠμπορεῖ νὰ μας χρησιμεύσῃ, γιατί ἀπὸ τὰ τώρα 'ξεύρει νὰ συμμαζεύῃ τὰ λουριὰ τῆς κοκκώνας! Λούφαξε, ψυχή μου, νἀκούσω τί λένε.»

Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου τοῦ Ἰουδαίου ἀκροωμένου ἐξέφραζον κακεντρεχῆ περιεργίαν· ἐφαίνετο αὐτόχρημα γέρων μάγος.

«Ἔτσι λοιπὸν, εἰς τὸ ἑξῆς ἐγὼ θὰ κάμνω τὸν κύριον, εἶπεν ὁ Κλαίυπολ ἐκτείνας τὰ σκέλη, καὶ περάνας οὕτω τὴν φράσιν, ἧς τὴν ἀρχὴν δὲν ἤκουσεν ὁ Ἰουδαῖος. Εἰς τὸν διάβολον νὰ 'πάνε τὰ ξυλοκρέβκατα! Καρλόττα, ἐγὼ θὰ κάμνω τὸν κύριον καὶ ἂν θέλῃς καὶ σὺ, θὰ κάνῃς τὴν κυρά.

— Αὐτὸ μοῦ ἀρέσει κ' ἐμένα, Νῶε, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Καρλόττα. Δὲν εὑρίσκει ὅμως κἀνεὶς πάντα μπεζακτάδες νὰ ἁρμέγῃ, καὶ νὰ τὴν περνάῃ ἔτσι καλά.

— Ἄφησε τοὺς μπεζακτάδες νὰ κορεύωνται, εἶπεν ὁ Κλαίυπολ· εἶναι τόσα ἄλλα πράγματα ποῦ ἠμπορεῖ κἀνεὶς νὰ ξετινάζῃ.

— Σὰν τί; ἠρώτησεν ἡ σύντροφός του.

— Μπά! ἀνεφώνησεν ὁ Κλαίυπολ, οὗ ὁ ζῦθος ἐθέρμανε τὸν ἐγκέφαλον· νά! τσέπαις, πουγγιά, 'σπίτια, κάσσαις, ταχυδρομεῖα!

— Ἀλλὰ θὰ σου πέρτῃ βαρειὰ νὰ κάνῃς ὅλα αὐτὰ, ἀκριβέ μου Νῶε, εἶπεν ἡ Καρλόττα.

— Ἄ! θὰ γνωρισθῶ μὲ ἀνθρώπους τῆς τέχνης, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Νῶε. Θά μας εὕρουν δουλειά. Σὺ μονάχα, ἀξίζεις πενῆντα γυναῖκες. Δὲν εἰξεύρω ποιὸ σβέλτα καὶ ποιὸ ἐπιτή-

δεια κοπέλλα, ὅταν σ' ἀφίνω ἐλεύθερη νὰ κάνῃς δουλειά.

— Ὦ τί εὔμορφα εἶναι νὰ σ' ἀκούω νὰ 'μιλῇς ἔτσι! ἀνεφώνησεν ἡ Καρλόττα, ἀσπασθεῖσα μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸν σύντροφόν της.

— Φτάνει! θὰ μαλώσωμεν ἂν ἐξακολουθῇς ἔτσι! εἶπεν ὁ Νῶε ἀξιοπρεπῶς. Ἐπιθυμοῦσα νὰ ἤμην ἀρχιληστής, νὰ διέτασσα τὰ παλληκάρια μου, κάμετε τοῦτο, πιάστε ἐκεῖνο, καὶ νὰ τα ἐπιτηροῦσα κρυφὰ χωρὶς νὰ παίρνουν χαμπάρι. Θὰ ἔκανα αὐτὴν τὴν δουλειὰ μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν. Ἂν ἠμποροῦσα νὰ εὕρω κἀνένα τέτοιον ἄνθρωπον, αὐτὸ θὰ μοῦ φαινόταν 'σὰν νὰ ἐκέρδιζα ἄλλο ἕνα τραπεζικὸν τῶν εἴκοσι λιρῶν, 'σὰν κι' αὐτὸ 'ποῦ σούφρωσες, καὶ δὲν εἰξεύρομε τί νὰ το κάμωμε.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κλαίυπολ ἐκύτταζε τὸ περιέχον τὸν ζῦθον ἀγγεῖον πονήρως, ἐτάραξε τὸν ζῦθον, ἔνευσε φιλικῶς πρὸς τὴν Καρλότταν, καὶ ἐρρόφησεν ἀμυστὶ τὸ ποτόν, ὅπερ ἐφάνη ὅτι ἐδρόσισεν αὐτὸν πολύ. Ἐσκέπτετο δὲ νὰ ῥοφήσῃ καὶ ἄλλο, ὅτε αἴφνης ἤνοιξεν ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθε ξένος τις.

Ἦτο δ' οὗτος ὁ Φέιγγιν. Μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, ἐχαιρέτισεν ὑποκλινέστατα. Καθήσας δ' εἴς τινα πλησίον τράπεζαν, παρήγγειλε τῷ Μπάρνυ νὰ τῷ φέρῃ νὰ πίῃ.

«Ὡραία βραδειὰ ἀπόψε, σέρ! Κάνει ὅμως ὀλίγη ψύχρα, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, εἶπεν ὁ Φέιγγιν, προστρίβων τὰς χεῖρας. Ἔρχεσθε ἀπὸ τὴν ἐξοχήν, καθὼς βλέπω, σέρ.

— Ἀπὸ ποῦ τὸ βλέπετε; ἠρώτησεν ὁ Νῶε.

— Δὲν ἔχομεν εἰς τὸ Λονδῖνον τόση σκόνι, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, δείξας τῷ δακτύλῳ τὰ ὑποδήματα τοῦ Νῶε καὶ τὰ τῆς συντρόφου του καὶ ἀκολούθως τὰ δύο δέματα.

— Εἶσθε τοῦ διαβόλου πονηρός! εἶπεν ὁ Νῶε. Ἀ, χώ! ἀκοῦς ἐκεῖ, Καρλόττα;

—Ἔ! τί νὰ κάμῃς, πρέπει κἀνείς νὰ ἦναι πονηρὸς εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο!» εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ οἱονεὶ ἐμπιστευτικῶς. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐκτύπησε συγχρόνως ἐπιτηδείως διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ῥῖνα, ἣν χειρονομίαν ἀπεπειράθη νὰ μιμηθῇ καὶ ὁ Κλαίυπολ, ἀλλ' ἀπέτυχεν ἕνεκα τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς ῥινός του. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὴν ἀπόπειραν ταύτην ὁ Φέιγγιν ἐξέλαβεν ὡς ὁμολογίαν συνεπινεύσεως εἰς τὰ λεχθέντα, καὶ προσήνεγκε λίαν φιλοφρόνως ἐκ τοῦ κομισθέντος αὐτῷ ποτοῦ εἰς τὸ ἄξιον ζεῦγος.

«Ἐξαίρετον ποτόν! εἶπεν ὁ Κλαίυπολ, κροταλίσας τὰ χείλη.

— Ναί, ἀλλὰ κομματάκι ἀκριβό! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Ἑβραῖος. Ὅποιος θέλει νὰ πίνῃ καθ' ἡμέραν ἀπ' αὐτό, πρέπει νὰ πορασίσῃ νὰ δειάζῃ ἀδιακόπως τσέπαις, πουγγιά, 'σπίτια, κάσσαις, ταχυδρομεῖα!»

Ἀκούσας ὁ Κλαίυπολ τοὺς λόγους τούτους, τοὺς ληφθέντας προφανῶς ἐκ τῶν ἰδίων του του στοχασμῶν, κάτωχρος καὶ τεθορυβημένος προσεῖδε μετὰ τρόμου τὸν Ἰουδαῖον καὶ τὴν Καρλότταν.

«Μὴ φοβεῖσαι τίποτε, παλληκάρι μου, εἶπεν ὁ Φέιγγιν, πλησιάσας τὸ κάθισμά του. Ἀ! ἄ! ἔχετε τύχη, 'ποῦ ἐγὼ μονάχα σᾶς ἤκουσα! Ἀλήθεια, ἔχετε τύχη!

— Δὲν τὰ 'πῆρα ἐγώ, ἐτραύλισεν ὁ Νῶε. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἐξέτεινε τὰ σκέλη του, ὡς εὐπατρίδης ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ τὰ ἐμάζευσεν ὅσον ἠδύνατο κάτωθι τοῦ καθίσματός του. Αὐτὴ ἐπῆρε τὸ τραπεζικὸν γραμμάτιον, Τὸ ἔχεις ἀκόμη, ἔ, Καρλόττα; . . . Εἰξεύρεις καλὰ πῶς σὺ τὸ ἔχεις!

— Δὲν σημαίνει τίποτε ποῖος ἐπῆρε τὰ χρήματα ἢ ποῖος τὰ ἐφύλαξε, παλληκάρι μου, εἶπεν ὁ Φέιγγιν προσποιούμενος ἀδιαφορίαν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἔρριπτεν ὀξύτατα βλέμματα ἐπὶ τῆς νεάνιδος καὶ τῶν δύο δεμάτων. Κάνω καὶ ἐγὼ τὴν ἴδια τέχνη, καὶ δι' αὐτὸ σᾶς ἀγαπῶ περισσότερον.

— Ποία τέχνη; ἠρώτησεν ὁ Κλαίυπολ, ἀναλαμβάνων θάρρος.

— Ἐργάζομαι εἰς αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῆς δουλειαῖς, καὶ ὅσοι εἶναι εἰς αὐτὸ τὸ κατάστημα ἐπίσης, εἶπεν ὁ Φέιγγιν. Ἐπέσατε ἐκεῖ ποῦ ἠθέλατε, καὶ μεγαλείτερη ἀσφάλεια δὲν ἠμπορούσατε νὰ εὑρῆτε ἀλλοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἀσφαλέστερον μέρος εἰς τὸ Λονδῖνον ἀπὸ τοὺς Τρεῖς Χωλούς . . . . δηλαδὴ ὅταν καὶ ἐγὼ θέλω . . . Καὶ ἔλαβα συμπάθειαν εἰς ἐσᾶς καὶ τὴν νέαν σύντροφόν σας. Ὥστε μείνατε ἥσυχοι, δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε τίποτε.»

Ἀλλὰ καίπερ τοιαύτας ἀκούσας διαβεβαιώσεις ὁ Κλαίυπολ ἔβλεπεν ἔντρομος καὶ ἀμηχανῶν τὸν Ἰουδαῖον. Ὁ ταλαίπωρος νέος ἐστρέφετο καὶ ἀνεστρέφετο ἐν τῇ καθέδρᾳ του, ῥίπτων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὕποπτα καὶ πεφοβισμένα βλέμματα ἐπὶ τοῦ νέου φίλου του.

«Θὰ προσθέσω ἐπὶ πλέον, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ἀφ' οὗ καθησύχασε τὴν Καρλότταν δι' ἐνθαρρυντικῶν καὶ φιλικῶν νευμάτων, ὅτι ἔχω ἕνα φίλον, ὁ ὁποῖος θὰ ἠμπορέσῃ στοχάζομαι νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν σας καὶ νὰ σας βάλῃ εἰς τὸν καλὸν δρόμον. Θὰ ἐκλέξητε φυσικὰ τὸ εἶδος ποῦ σᾶς ταιριάζει καὶ εὐκολύνεσθε περισσότερον, καὶ ὁ φίλος μου θὰ σας διδάξῃ τὰ ἄλλα.

— Ὁμιλεῖτε 'σὰν νὰ το ἐλέγατε μὲ τὰ σωστά σας, εἶπεν ὁ Νῶε.

— Καὶ μήπως χωρατεύω; εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ὑψώσας τοὺς ὤμους. Ἔλα! ἐλᾶτε μία στιγμὴ ἔξω νὰ σας ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ λαβωμεν αὐτὸν τὸν κόπον, εἶπεν ὁ Νῶε ἐκτείνας ἠρέμα τὰ σκέλη

του. Ἐν ᾧ θὰ ὁμιλοῦμεν, θὰ κουβαλήσῃ τὰ δέματα ἐπάνω. Καρλόττα, κάμε αὐτὸ ὁποῦ σοῦ λέγω.»

Ἡ διαταγὴ αὕτη, δοθεῖσα μετὰ μεγίστης ἐπισημότητος, ἐξετελέσθη ἀγογγύστως, ἡ δὲ Καρλόττα παρέλαβεν ὡς ἠδυνήθη τὰ δέματα, ἐν ᾧ ὁ Νῶε κρατῶν ἀνοικτὴν τὴν θύραν ἐθεώρει αὐτὴν ἀπομακρυνομένην.

«Τὴν ἔχω βαλμένη εἰς τάξιν, τί λέγετε, σέρ; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, μὲ τρόπον θηριοτρόφου ὁμιλοῦντος περὶ ἐξημερωθέντος τινὸς θηρίου.

— Περίφημα! εἶπεν ὁ Φέιγγιν, κτυπῶν αὐτὸν θωπευτικῶς εἰς τὸν ὦμον. Ἔχεις μεγάλο κεφάλι, φίλτατέ μου.

— Ἂν δὲν ἦτον ἔτσι, δὲν θὰ μ' ἐβλέπατε ἐδῶ, εἶπε μετριοφρόνως ὁ Νῶε. Ἀλλ' ἐμπρός, ἂς μὴ χάνωμεν τὸν καιρόν μας, διότι αὐτὴ θὰ γυρίσῃ 'γρήγορα.

— Λοιπὸν τί σκέπτεσθε; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος. Ἂν ὁ φίλος μου σᾶς ἀρέσῃ, τί ἄλλο καλλίτερο ἔχετε νὰ κάμετε, παρὰ νὰ συντροφέψετε μαζί;

— Αὐτὸ πλέον νὰ ἰδοῦμε, ἂν κάνῃ καλαὶς δουλειαίς . . . εἶπεν ὁ Νῶε καμμύων πονήρως τοὺς μικροὺς ὀφθαλμούς του.

— Εἶναι πρώτης τάξεως . . . Ἔχει παραπολλοὺς συντρόφους, καὶ μεταχειρίζεται τοὺς καλλιτέρους εἰς τὸ εἶδος νὰ τοῦ κάμνουν τὴν δουλειά.

— Οἱ σύντροφοί του εἶναι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν πόλιν; ἠρώτησεν ὁ Κλαίυπολ.

— Δὲν ἔχει οὐδὲ ἕνα χωρικόν. Καὶ μὴ νομίζῃς πῶς καὶ μὲ τὴν ἰδικήν μου σύστασιν ἀκόμη ἦτο δυνατὸν νὰ σε δεχθῇ, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχει ἔλλειψιν συντρόφων, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος.

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ τοῦ πληρώσωμεν τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, κτυπῶν τὰ θυλάκια τῶν περισκελίδων του.

— Ἂν δὲν τοῦ μετρήσῃς εἴκοσι λίρες στερλίνες, τίποτε δὲν γίνεται εἶπεν ὁ Ἑβραῖος.

— Εἴκοσι λίρας . . . παραπολλὰ ζητεῖ!

— Ὄχι καὶ τόσω πολλά, ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀλλάξετε τὸ τραπεζικὸν γραμμάτιον, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Φέιγγιν. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία αὐτοῦ εἶναι σημειωμένα, καὶ ἅμα θελήσετε νὰ το ἀλλάξητε θὰ σας πιάσουν. Πρέπει νὰ ἔχῃ κἀνείς ἀνθρώπους ἐπίτηδες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐκεῖ νὰ το χαλάσῃ.

— Πότε ἠμπορῶ νὰ τον ἴδω; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, μετά τινος ἐνδοιασμοῦ.

— Αὔριον τὸ πρωΐ, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος.

— Ποῦ;

— Ἐδῶ.

— Χμ! ἔκαμεν ὁ Νῶε. Καὶ τί ἀπολαυὰς θὰ ἔχω;

— Πρῶτον μὲν θὰ περνᾷς 'σὰν ἀρχοντόπουλο . . . τὸ φαγητόν, τὸ σπίτι, καπνὸς καὶ ποτὰ ἀνέξοδα . . . 'μισὰ ἀπὸ τὰ κέρδη σου καὶ ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς νέας.»

Ἀμφίβολον λίαν, ἂν ἐλεύθερος ὢν ὁ Νῶε, οὗ γνωστὴ ἡ πλεονεξία, συγκατετίθετο νὰ δεχθῇ ὑπὸ τοιούτους ὅρους. Ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι ἂν ἠρνεῖτο, ὁ νέος φίλος του ἠδύνατο παραχρῆμα νὰ τον καταγγείλῃ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης (εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον συμβαίνουσι τόσα ἀπρόοπτα πράγματα!) ὥστε ἐπὶ τέλους εἶπεν εἰς τὸν Ἑβραῖον ὅτι συγκατένευεν εἰς τὰς προτάσεις αὐτάς.

«Ἀλλὰ νὰ σας εἰπῶ, προσέθηκεν ὁ Νῶε. Ἐπειδὴ ἡ Καρλόττα ἠμπορεῖ νὰ κάμνῃ βαρειαὶς δουλειαὶς, ἐπιθυμοῦσα νὰ εὑρεθῇ δι' ἐμένα κἀμμία ἐλαφρειὰ ἐργασία, ποῦ νὰ μοῦ 'ταιριάζῃ. Σκεφθῆτε κἀνένα πρᾶγμα οὔτε πολὺ κοπιαστικὸν, οὔτε πολὺ ἐπικίνδυνον· αὐτὸ κάνει γιὰ μένα.

— Ἄκουα νὰ λέγῃς πῶς θὰ κατασκοπεύῃς καλὰ τοὺς ἄλλους, ἔ; εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος. Ὁ φίλος μου ἔχει ἀνάγκην ἑνὸς δι' αὐτὴν τὴν δουλειά.

— Ναί, εἶπα δι'αὐτὸ καὶ ἠμπορῶ νὰ το κάνω, εἶπεν ὁ Νῶε μετά τινος δισταγμοῦ. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν 'βγάζει τίποτα.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος σκεπτόμενος ἢ προσποιούμενος ὅτι σκέπτεται, αὐτὸ δὲν 'βγάζει τίποτε.

— Τί ἠμπορῶ νὰ κάμνω τότε; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, βλέπων αὐτὸν ἀνησύχως. Τίποτε μικρὰ πράγματα ποῦ νὰ ἦναι βέβαιον τὸ κέρδος καὶ νὰ μὴν φοβᾶται κἀνείς μὴν πάθῃ τίποτε.

— Βέβαια, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος. Τί λέγεις διὰ τὰς γραίας; Πάντα κερδίζει κἀνείς ἀπὸ αὐταίς, τοὺς ἁρπάζει τὰ δέματα ὁποῦ κρατοῦν μὲ εὐκολία, στρίβει τὸν δρόμο καὶ ἐδῶθε 'πᾶν οἱ ἄλλοι.

— Ναί, μὰ ἡ γρηαὶς φωνάζουν 'σὰν στρίγγλαις, τσαγρουνίζουν, καὶ τὴς φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ Νῶε, σείσας τὴν κεφαλήν. Μοῦ φαίνεται, πῶς οὔτε αὐτὸ μοῦ κάνει. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο εὐκολώτερο;

— Στάσου, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Νῶε. Εἶναι καὶ οἱ σφαρδάκλοι.

— Τί εἶναι αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Κλαίυπολ.

— Οἱ σφαρδάκλοι, φίλτατέ μου, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, εἶναι τὰ μικρὰ παιδιά, ὁποῦ τὰ στέλνουν εἰς θελήματα ἡ μητέρες των καὶ τοὺς δίδουν ἓν σελίνι, 'μισὸ σελίνι· αὐτὸ λοιπὸν νὰ σταθῇς κατπάτσος καὶ νὰ τοῖς τὸ ἁρπάσῃς. Τὸ κρατοῦν πάντοτε 'ς τὰ χέρια· τὰ σπρώχνεις, τὰ βίχνεις εἰς τὰ νερὰ καὶ τραβᾷς ἥσυχα τὸν δρόμο σου.

— Χά, χά! ἀνεφώνησεν ὁ Κλαίυπολ ἀνατείνων μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς χεῖρας. Θεὲ καὶ Κύριε! Αὐτὸ εἶναι ὡραῖο, καὶ μοῦ ἀρέσει!

— Αὐτὸ βέβαια σοῦ κάμνει· καὶ μέρος κατάλληλον εἶναι εἰς τὸ Μπαίττλ-Μπρίτζ καὶ εἰς τὰ πέριξ· ἐκεῖ τὰ παιδιὰ 'πηγαίνουν ὅλοεν εἰς

θελήματα· καὶ ἠμπορεῖς νὰ σπρώχνῃς καὶ νὰ κρημνίζῃς ὅσα θέλῃς. Ἄ, χά, χά!»

Καὶ ἀμφότεροι ἀνεκάγχασαν.

«Λοιπὸν, εἴμεθα σύμφωνοι, εἶπεν ὁ Νῶε, ὅτε ἐπανῆλθεν ἡ Καρλόττα. Τί ὥρα αὔριον;

— Εἰς τὰς δέκα, εἶναι καλά; Καὶ ἀπαντήσαντος τοῦ Νῶε καταφατικῶς, ὁ Ἰουδαῖος προσέθηκε· — Τί ὄνομα θὰ εἴπω τοῦ φίλου μου;

— Ὁ κύριος Μπόλτερ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Νῶε, ὅστις ἀνέμενε τοιαύτην ἐρώτησιν. Ὁ κύριος Μαυρίκιος Μπόλτερ· ἰδοὺ καὶ ἡ κυρία Μπόλτερ.

— Κυρία Μπόλτερ, δοῦλός σας ταπεινὸς, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος χαιρετίσας ἀστείως αὐτήν. Ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβω τὴν τιμὴν νά σας γνωρίσω καλλίτερον ἐντὸς ὀλίγου.

— Ἤκουσες τί εἶπεν ὁ κύριος, Καρλόττα; ἠρώτησεν ὁ Κλαίυπολ διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς.

— Ναὶ, ἀγαπητέ μου Νῶε», εἶπεν ἡ Καρλόττα τείνασα αὐτῷ τὴν χεῖρα.

Ὁ κύριος Μαυρίκιος Μπόλτερ, ὁ ποτὲ Κλαίυπολ, στραφεὶς τότε πρὸς τὸν Ἰουδαῖον, «Αὐτὸ εἶναι τὸ χαϊδευτικόν μου ὄνομα... καταλαμβάνετε; εἶπε.

— Καταλαμβάνω, καταλαμβάνω ἐξαίρετα, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος, καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν ἔλεγε πλέον τὴν ἀλήθειαν. Καλὴν νύκτα! καλὴν νύκτα!»

Ἕπεται συνέχεια. **Π

Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἑστίας ἔχει λεύκωμα, ὅπερ προσπαθεῖ νὰ πλουτίζῃ δι' αὐτογράφων ἐπισήμων ἀνδρῶν. Δι' ἀνενδότου ἐπιμονῆς εἶδε τὰς σελίδας αὐτοῦ κοσμουμένας ὑπὸ πολλῶν ἐν εὐφημίαις φερομένων ὀνομάτων. Ἐκ τοῦ Μουσείου τούτου δὲν ἔπρεπε νὰ λείπῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πολυγραφωτάτου καὶ γνωστοῦ ἰδίως εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον μυθιστοριογράφου Παύλου Φεβάλ. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἑστίας ἔγραψε πρὸς τὸν χαριέστατον συγγραφέα, παρακαλῶν αὐτὸν ἄνευ περιφράσεων νὰ τὸν τιμήσῃ διὰ τῆς ἀποστολῆς ἑνὸς αὐτογράφου. Ὁ συντάκτης τῶν «Ἀποκρύφων τοῦ Λονδίνου» ἀπήντησε διὰ τῆς ἑξῆς εὐφυεστάτης ἐπιστολῆς, ἣν δημοσιεύομεν ἐν πρωτοτύπῳ καὶ ἐν μεταφράσει.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΦΕΒΑΛ

A Monsieur Paul Diomède

Athènes.

Cher Monsieur,

Je suis bien ravi d'être connu si loin de la boutique de mon libraire, et votre nom m'apporte une bonne odeur d'Iliade qui met en danse toutes les cordes classiques de ma mémoire. Merci de votre sympathique salut, fils de Tydée, et mes meilleurs compliments.

Paul Féval.

P. S. S'il vous reste quelques unes des flèches de Philoctète ou un petit morceau du Palladium, envoyez moi ces curiosités, car moi aussi je suis collectionneur. Mais vous n'êtes peut-être que le Diomède de Thrace, celui qui faisait manger des hommes à ses chevaux. Les temps sont bien changés depuis votre règne, Sire: ce sont les hommes qui mangent les chevaux,—dure viande, au XIXe siècle, à Paris.

Φίλε Κύριε,

Χαίρω μανθάνων ὅτι εἶμαι γνωστὸς τόσον μακρὰν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ βιβλιοπώλου μου καὶ τὸ ὄνομά σας μὲ φέρει γλυκύ τι ἄρωμα Ἰλιάδος δονοῦν πάσας τὰς κλασικὰς χορδὰς τῆς μνήμης μου. Εὐχαριστῶ διὰ τοὺς εὐπροσηγόρους χαιρετισμούς σας, υἱὲ τοῦ Τυδέως, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰς ἐγκαρδιωτάτας προσρήσεις μου.

Παῦλος Φεβαλ.

Υ. Γ. Ἐὰν σᾶς ἀπέμεινε κανὲν ἐκ τῶν βελῶν τοῦ Φιλοκτήτου, ἢ μικρόν τι τεμάχιον τοῦ Παλλαδίου, ἀποστείλατέ με τὰ ἀξιοπερίεργα ταῦτα εἴδη, διότι καὶ ἐγὼ ἔχω τὴν μανίαν τῶν συλλογῶν. Ἴσως ὅμως δὲν εἶσθε ὁ τυδείδης Διομήδης, ἀλλ' ὁ Διομήδης τῆς Θράκης, ὅστις παρέθετε πρὸς τροφὴν ἀνθρώπους εἰς τοὺς ἵππους του. Οἱ καιροὶ ῥιζικῶς μετεβλήθησαν μετὰ τὴν βασιλείαν σου, Μεγαλειότατε. Κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα οἱ ἄνθρωποι τρώγουσι τοὺς ἵππους, τραχὺ κρέας, εἰς Παρισίους.

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

57.

Οἱ ἄνθρωποι σεμνύνονται, τὰ μεγάλα αὐτῶν ἔργα ἐπιδεικνύοντες. Ταῦτα ὅμως πολλάκις δὲν εἶναι προθέσεων μεγάλων ἀποτελέσματα, ἀλλὰ τύχης εὐεργετήματα.

58.

Ὡς φαίνεται, τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων πρυτανεύουσιν ἀγαθοὶ ἢ κακοὶ δαίμονες, πρὸς οὓς ὀφείλεται μέγα μέρος τῶν ἐπαίνων καὶ τῶν ψόγων, τῶν εἰς πᾶσαν ἡμῶν πρᾶξιν ἀποδιδομένων.

59.

Καὶ ἐκ τοῦ δυστυχεστάτου συμπτώματος δύναται νὰ πορισθῇ ὁ φρόνιμος μικρὸν ἢ μέγα ὄφελος· ὁ δὲ ἀνόητος καὶ τὸ εὐτυχέστατον συμβεβηκὸς κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στρέφει.

60.

Ἡ τύχη τὰ πάντα πρὸς ὄφελος τῶν ὑπ' αὐτῆς εὐνοουμένων τρέπει.

61.

Καὶ τὰ εὐτυχήματα καὶ τὰ δυστυχήματα τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτῶνται οὐχ ἧττον ἐκ τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ διαθέσεων, ἢ ἐκ τῶν περιπετειῶν τῆς τύχης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Ἡ δυστυχής μου σύζυγος, ἔλεγεν ἀνήρ τις πρὸς ἰατρὸν ἐπίσημον, ἐφοβεῖτο πάντοτε μήπως τὴν θάψουν ζωντανήν· σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐξετάσετε ἐπιμελῶς τὸ πτῶμά της καὶ νὰ βεβαιώσετε τὸν θάνατον.

— Ποῖον ἔχετε ἰατρόν;

— Τὸν κύριον Π.

— Ἠμπορεῖτε νὰ ἦσθε ἥσυχος· ἡ σύζυγός σας βεβαίως δὲν θὰ ταφῇ ζῶσα.

* * *

Κύριός τις, θεωρῶν τὸν παριστῶντα τὰ ἑπτὰ μυστήρια πίνακα τοῦ Πουσὲν, κατέκρινε τὴν παράστασιν τοῦ γάμου, λέγων:

— Τί τὰ θέλετε! καλὸς γάμος καὶ ζωγραφιστὸς εἶνε δύσκολος.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

⁂ Ἡ αὐτοδιοίκησις εἶνε ἀληθὴς μάστιξ δι' ἔθνος ἐστερημένον ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. (Φῶξ).

⁂ Ἐργασία καὶ πλῆξις οὐδέποτε κατῴκησαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. (Δαβουλαί).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρό τινων ἡμερῶν ἐξετέθη ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ κοινοῦ ἐν Μασσαλίᾳ τέρας διπλοῦν. Δηλαδὴ παιδίον δέκα τριῶν μηνῶν φέρον δύο κεφαλὰς, τέσσαρας βραχίονας καὶ δύο κνῆμας, δύο καρδίας, τέσσαρας πνεύμονας.

Τὸ διπλοῦν τοῦτο τέρας ἐξετέθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ M. Tocci ἐκ τῆς Loccana τῆς Ἰταλίας.

Ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Βαπτίστας Tocci εἰσὶ σήμερον δίδυμα ἐν πληρεστάτῃ ὑγείᾳ, ἔχοντα ἀμφότερα τοὺς δύο πρώτους ὀδόντας, τὰς τρίχας ξανθὰς, τοὺς ὀφθαλμοὺς κυανοῦς, τὴν φυσιογνωμίαν ἐκφραστικὴν καὶ λίαν προσόμοιον.

Αἱ κεφαλαὶ, οἱ αὐχένες, οἱ τράχηλοι αὐτῶν εἰσὶ τοσοῦτον διακεκριμμένοι ἀλλήλων, ὥστε θὰ ἐπίστευέ τις ὅτι βλέπει δύο ἄτομα· ἐνῷ τοὐναντίον τὸ σῶμα τοῦ τέρατος παρατηρούμενον ἐκ τῶν ἔμπροσθεν παρουσιάζει ὄψιν ἑνὸς μόνου ἀτόμου.

Ὁ σκελετὸς οὐδὲν τὸ ἀκανόνιστον παρουσιάζει μέχρι τοῦ σημείου τῆς συναφείας, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται κατὰ τὴν ἕκτην πλευράν. Τὰ παιδία ταῦτα παρέχουσιν ὄψιν ἐντελοῦς ὑγείας· εἰσὶ φιλοπαίγμονα καὶ εὔθυμα· αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν εἶνε τοσοῦτον διακεκριμέναι, ὥστε τὸ ἓν γελᾷ, ὅταν τὸ ἕτερον κλαίῃ, τὸ ἓν θηλάζει, ὅταν τὸ ἕτερον κοιμᾶται. Λαμβάνουσιν ἀλληλοδιαδόχως τὸ γάλα τῆς μητρός των καὶ τῆς τροφῆς των.

Ἤδη ζήτημα εἶνε, ἐὰν τὰ παιδία ταῦτα θὰ δυνηθῶσι νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Τοῦτο δὲν θὰ ἦνε ὅλως ἀδύνατον ἂν καὶ σφάλλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἅπασαι αἱ καθολικαὶ νόσοι θὰ ὦσι κοιναὶ καὶ ὅτι ἅπασα ἡ ἐσωτερικὴ θεραπεία θὰ ἐνεργῇ ἐξ ἴσου καὶ εἰς τὸ μὲν καὶ εἰς τὸ δέ.

Τὸν θάνατον τοῦ ἑτέρου αὐτῶν τῶν διδύμων θὰ παρακολουθήσῃ μετ' ὀλίγον καὶ ὁ τοῦ ἄλλου, ὡς πάντοτε τοῦτο παρετηρήθη εἰς παρομοίας περιστάσεις.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει δύο παραδείγματα παρόμοια. Τὸ ἓν τῶν τεράτων αὐτῶν ἔζησε μόνον ὀκτὼ μῆνας· ἀλλὰ τὸ ἕτερον, μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Geoffroy St-Hilaire, ἔφθασε τὴν ἡλικίαν τῶν εἴκοσιν ὀκτὼ ἐτῶν.

Καθ' ὅλου οἱ παῖδες Tocci εἰσὶν ἀληθῶς φαινόμενα λίαν σπάνια, μέλλοντα νὰ προσελκύσωσι τὴν περιέργειαν τῶν σοφῶν.

〰 Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Βερολίνῳ τυφλοκομείου κ. Ῥάσνερ τὸ προσεχὲς ἔαρ θὰ συγκροτηθῇ σύνοδος τυφλῶν ἐν Βερολίνῳ, ἧς θὰ μετάσχωσι δι' ἀντιπροσώπων πάντα τὰ χάριν τῶν τυφλῶν ὑπάρχοντα κατὰ τὴν Εὐρώπην καθιδρύματα. Σκοπὸς δὲ τῆς συνόδου ταύτης εἶνε ἡ συνεννόησις περὶ μεθόδου πρὸς διδασκαλίαν τῶν τυφλῶν τοιαύτης, ὥστε νὰ δύνανται ἐν τῷ μέλλοντι πάντες οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων τούτων νὰ συνεννοῶνται. Διότι ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν διδακτικῶν μεθόδων, μόλις καὶ μετὰ βίας δύνανται δύο διαφόρων ἐθνῶν τυφλοὶ νὰ ἐννοήσωσιν ἀλλήλους. Καὶ πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν εἶχε γείνει τοιαύτη τις ἀπόπειρα, ἀλλ' ὅμως ἐλάχιστα καὶ μικροῦ λόγου ἄξια ἐγένοντο τἀποτελέσματα αὐτῆς.

〰 Πολλάκις ἐγένετο λόγος περὶ τῶν θαυμάτων ἅτινα καθ' ἑκάστην ἐκτελοῦσιν οἱ ἐν τοῖς ταχυδρομείοις γραφογνῶσται ὑπάλληλοι, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἑρμηνείαν τῶν ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν ἐπιστολῶν τινων. Ἀλλ' οὐδέποτε, πιστεύομεν, ὑπέστη δεινοτέραν βάσανον καὶ δοκιμασίαν ὑπάλληλος τοιοῦτος, ὁποίαν ὁ περὶ οὗ τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον·

Ἐπιστολή τις ἐρρίφθη εἰς γραμματοκιβώτιόν τι τῶν Παρισίων ἐπιγεγραμμένη οὕτω:

Monsieur Girard,

Sultan Crète.

Ἡ ἐπιστολὴ ἀποστέλλεται εἰς τὸ κεντρικὸν γραφεῖον καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ συμβουλίου. Crète βεβαίως ἐσήμαινε τὴν νῆσον Κρήτην, ἀλλὰ τὸ γαλλικὸν ὄνομα Girard οὐδόλως ἐφαίνετο ὄνομα σουλτάνου. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν σήμερον βλέπει τις πλεῖστα ὅσα ἀλλόκοτα καὶ παράδοξα πράγματα, ἀπεστάλη ἡ ἐπιστολὴ εἰς Κρήτην, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγίνωσκεν ἐν Κρήτῃ *σουλτάνον τινὰ Γιράρδον*.

Διανύει λοιπὸν ἡ ἐπιστολὴ πάλιν τὸν διὰ τῆς Μεσογείου πλοῦν καὶ ἐπανελθοῦσα εἰς Παρισίους παραδίδεται εἰς εἰδικόν τινα ὑπάλληλον, ἵνα οὗτος λύσῃ τὸν τῆς ἐπιγραφῆς γρῖφον.

Μεθ' ἡμέρας πεντεκαίδεκα ὁ ὑπάλληλος πλήξας τὸ μέτωπόν του, φορεῖ τὸν πῖλόν του καὶ σπεύδει εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργεῖον, ἔνθα ἐρωτᾷ:

— Ὑπάρχει πλοῖον πολεμικὸν ὀνομαζόμενον Tancrède ;

— Μάλιστα, τῷ ἀποκρίνονται, καὶ σταθμεύει ἐν Βρέστῃ.

— Καὶ δύναμαι νὰ μάθω ἐὰν ἐν τῷ πλοίῳ ὑπάρχῃ τις ὀνομαζόμενος Girard ;

— Μάλιστα, οὕτως ὀνομάζεταί τις τῶν ἀξιωματικῶν, ἀπεκρίθησαν, ἀφ' οὗ ἐξήτασαν τὸν κατάλογον.

Ὁ ὑπάλληλος ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ταχυδρομεῖον, ἀνεφώνησεν :

— Εὕρηκα !

Καὶ ὄντως εὕρηκε τὸ ζητούμενον. Ἡ γριφώδης ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ὑπὸ χειρὸς οὐδεμίαν σχέσιν ἔχούσης πρὸς τὸ ὀρθογραφεῖν, ἐφανέρωσε τὸ μυστικόν της.

Μετὰ εἰκοσιτέσσαρας δὲ ὥρας ἡ ἐπιστολὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, διὰ τῆς ἁπλουστάτης ταύτης τροποποιήσεως :

Monsieur Girard,
sur le *Tancrède*.

〰 Οἱ περὶ τὴν ρατιζικὴν καταγινόμενοι βεβαιοῦσιν ὅτι ἀπὸ τῆς δημιουργίας τῆς Γῆς ἔζησαν ἐπ' αὐτῆς 66,627,843,273,075,221 ἄνθρωποι. Ὁ πελώριος οὗτος ἀριθμὸς, διαιρούμενος διὰ τῶν 3,093,000 τετραγωνικῶν λευγῶν πρὸς ἃς ἰσοῦται ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, δίδει εἰς ἕκαστον ζήσαντα $\frac{1}{5}$ περίπου τετραγωνικοῦ ποδὸς στερεᾶς γῆς. Συμπεραίνεται δ' ἐκ τούτου ὅτι ἡ Γῆ εἶνε μέγα νεκροταφεῖον, αὐξήσασα ἐκ τῶν μυριάδων νεκρῶν τῶν ἐν αὐτῇ ταφέντων. Ὑπελογίσθη δὲ καὶ ὅτι ὅλη τῆς Γῆς ἡ ἐπιφάνεια ἀνεσκάφη 200κις ὑπὸ τῶν ζώντων πρὸς ταφὴν τῶν θανόντων.

〰 Τὸ πρῶτον περιοδικὸν σύγγραμμα τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, γράφει που ὁ Ἀλῆ-πασσᾶς, ἐξεδόθη τῷ 1862, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Συλλογὴ ἐπιστημῶν.» Ἀργότερον ἐξεδόθησαν καὶ τὰ ἑπόμενα : Ὁ Ἔρως (σὲρ), τὸ Μικρὸν πτηνὸν (τιρτζνὶκ), τὸ Ῥόδον (βὰρτ), ὁ Ζέφυρος (ζεπούρ), ἡ Περιστερὰ τοῦ Νῶε (νοὶὰν ἀγαβεὶ) κτλ.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Κατά τινα ἔκθεσιν τοῦ ἐπάρχου Κορίνθου, γράφει ἡ «Ὥρα», ἀπεβίωσαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν Φενεῷ τέσσαρες γυναῖκες ἐκ τῶν ἓξ προσβληθεισῶν ἐξ ἄνθρακος ἢ κακοήθους φλυκταίνης (pustula maligna). Αἱ γυναῖκες αὗται εἶχον φάγει κρέας βοὸς προσβληθέντος ὑπ' ἄνθρακος. Ὁ δὲ βοῦς εἶχε σφαγῆ ὑπὸ χωρικοῦ, ὅστις ὑποπτευόμενος ἐκ τινων συμπτωμάτων, ὅτι τὸ πάσχον ζῶον ἔμελλε ν' ἀποθιώσῃ, ἔσπευσε νὰ σφάξῃ αὐτὸ καὶ νὰ διανείμῃ τὸ κρέας αὐτοῦ εἰς τοὺς συγχωρίους του. Ὁ ἄνθραξ εἶναι ἀσθένεια οὐχὶ σπανία εἰς τὰ μαστοφόρα ζῶα, εἴς τινας χώρας μάλιστα εἶναι λίαν συνήθης, ὡς ἐν τῇ γαλλικῇ ἐπαρχίᾳ Beauce, ἔνθα ἐτησίως προσβάλλονται ὑπ' ἄνθρακος περὶ τὰς 180,000 ἐριοῦχα ζῶα. Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς μεταδοτικότητος τῆς ἀσθενείας ταύτης μεταξὺ τῶν ζώων, ἀπὸ τῶν ζώων εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Πειραματικῶς ἀπεδείχθη, ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων μεταδίδεται εἰς τὰ ζῶα δι' ἐγκεντρώσεως. Ἀναπτύσσεται δὲ αὕτη εἰς τὸν ἄνθρωπον σπανίως μὲν διὰ τῆς βρώσεως, ἀλλὰ εὐχερῶς διὰ τῆς ἐπαφῆς ὠμοῦ κρέατος πάσχοντος ζώου. Ἐκ τῶν μαγειρευομένων κρεάτων μεγαλείτερον κίνδυνον παρουσιάζουσι τὰ ψητά, ψηνόμενα συχνάκις εἰς θερμοκρασίαν μὴ ὑπερβαίνουσαν τοὺς 60° τοῦ ἑκατονταβάθμου. Ἐπειδὴ ὁ ἄνθραξ δύναται νὰ παρουσιασθῇ συχνάκις καὶ ἄνευ ἐπιζωοτίας, ἔπεται ὅτι ἀπαιτεῖται πάντοτε ἀκριβὴς ἔρευνα πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ. Παρετηρήθη, ὅτι ὁ ἄνθραξ ἀναπτύσσεται ἐνίοτε εἰς τὰ ὑπὸ μακρᾶς καὶ βεβιασμένης πορείας κατάκοπα ζῶα. Ἐν Γαλλίᾳ, πρὶν ἢ ἐπιτραπῇ ἡ πώλησις τοῦ κρέατος ἐξετάζεται τοῦτο οὐχὶ ὑφ' ἑνὸς ἰατροῦ, ἀλλ' ὑπὸ ἐπιτροπῆς πολυμελοῦς συνισταμένης ὑπὸ ἀνδρῶν εἰδικῶν, ἡ δὲ ἀνωτάτη ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐποπτεία ἀνετέθη ἐσχάτως ἐν Παρισίοις εἰς ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐξ ἐπιστημόνων ἐξόχων, τῶν κυρίων Pasteur, Bouchardat, Hillairet καὶ Trélat. Ἀποδίδεται δὲ εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην μεγίστη προσοχὴ, διότι δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολος ἡ ἀναγνώρισις κρέατος ζώου πάσχοντος ὑπὸ ἄνθρακος, συχνάκις μάλιστα ἀποβαίνει τοιαύτη ἀναγνώρισις δυσχερεστάτη ἰδίως κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀσθενείας, ὡς βεβαιοῦσιν ἐπιστήμονες εἰδικώτατοι. Τοιαύτη δ' ὑπάρχει πρὸς τοῦτο δυσχέρεια, ὥστε πρό τινων μηνῶν τῇ προτάσει τοῦ κ. Pasteur εἰσήχθη ἐν Παρισίοις εἰς τὴν ἔρευναν τῶν κρεάτων τὸ μικροσκόπιον πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν μικροσκοπικῶν ὄντων τῶν ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν ὀνομασθέντων βακτηριδίων (bactéridies), ἅτινα κατὰ τὰ πρόσφατα σοφὰ πειράματα τοῦ σοφοῦ Pasteur ἀπεδείχθησαν ὡς παράγοντα τὸν ἄνθρακα.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Θέλετε νὰ ἴδητε ἐὰν ὁ εὔοσμος σάπων σας εἶνε καλῆς ποιότητος ; ἀποθέσατέ τον ἐπὶ τεμαχίου ὑάλου ὑγρὸν ἔτι ὄντα. Μετὰ δώδεκα ὥρας ἐὰν παρατηρήσητε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὑάλου ἐφ' ἧς ἔκειτο ὁ σάπων, θὰ ἴδητε ὅτι εἶνε ἐπ' αὐτῆς ἐπικεκολλημέναι λιπαραί τινες οὐσίαι τοῦ σάπωνος, ἀποσυντεθεῖσαι κατ' ὀλίγον ἕνεκα τῆς ἐξόδου τοῦ ἀλκαλίου. Τώρα, ἐὰν ὁ σάπων εἶνε ἁγνὸς, ἡ ἐπὶ τῆς ὑάλου λιπαρὰ οὐσία θὰ εἶνε διαυγὴς, λευκὴ, πυκτώδης καὶ ἄοσμος, ἐὰν δὲ τοὐναντίον ὁ σάπων εἶνε νενοθευμένος, ἡ οὐσία αὕτη θὰ εἶνε γλοιώδης, θολὴ καὶ κάκοσμος.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 14.